

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 24 «СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 242 «ТУРИЗМ»**

Шифр «Аватон»

Конкурсна наукова робота на тему:

**«АФОН ЯК ЦЕНТР ПАЛОМНИЦТВА І ТУРИЗМУ
(за результатами міжнародного стажування)»**

2020 р.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ	5
1.1. Сутність релігійного туризму та основні епіцентри його розвитку у сучасному світі	5
1.2. Роль і місце Греції на карті релігійного туризму Європейського туристичного регіону	8
РОЗДІЛ 2. АФОН ЯК ОСОБЛИВА ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ	11
2.1. Автономна чернеча держава Святої гори: адміністративний статус та особливості становлення	11
2.2. Основні туристичні ресурси Афону	14
2.3. Туристичні формальності Автономної чернечої держави Святої гори ...	17
РОЗДІЛ 3. ПАЛОМНИЦЬКІ ТУРИ ДО АФОНУ НА ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	22
3.1. Аналіз паломницьких турів на Афон на ринку України	22
3.2. Альтернативний паломницький тур «Духовна велич Греції».....	24
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному інформаційному світі, незважаючи на науково-технологічні досягнення та тенденцію до десакралізації суспільного життя, релігійні процеси продовжують впливати на всі сфери буття людини, а релігійний туризм робить можливим діалог культур і націй, допомагає підкреслити самотність та особливість туристичних дестинації в добу глобалізації. Паломництво має давні традиції і є всесвітнім культурним явищем, що відіграло величезну роль у становленні і розвитку як локальних, так і світових цивілізацій. Натомість паломницькі центри славляться не лише історико-культурними цінностями, але й духовним потенціалом, який протягом багатьох століть притягує потоки подорожуючих людей з усього світу.

У Європейському туристичному регіоні особливий інтерес викликає закрита Автономна чернеча держава Святої гори Афон. Для українського туриста ця дестинація стала ще цікавішою в контексті становлення Православної церкви України. Проте туристичний ринок, який в умовах жорсткої конкуренції за туриста все більше уваги приділяє організації нестандартних подорожей, потребує вичерпної систематизованої теоретико-практичної інформації про туристичні ресурси та актуальні туристичні формальності Автономної чернечої держави Святої гори.

Мета роботи полягає у розробці альтернативного науково-обґрунтованого сімейного паломницького туру до Автономної чернечої держави Святої гори шляхом дослідження туристичних ресурсів і туристичних формальностей Греції та Афону із урахуванням здобутого практичного досвіду під час міжнародного стажування у досліджуваному регіоні.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі основні **завдання**:

- охарактеризувати сутність поняття та види релігійного туризму, проаналізувати основні епіцентри його розвитку у сучасному світі;
- окреслити тенденції розвитку міжнародного туризму та показати місце Греції на карті релігійного туризму в Європейському туристичному регіоні;
- дослідити туристичний потенціал Автономної чернечої держави Святої гори та узагальнити інформацію про специфіку туристичних формальностей;

- проаналізувати туристичні продукти за напрямком Афон на ринку України;
- розробити альтернативний паломницький тур «Духовна велич Греції».

Об'єктом дослідження є туристичний та сакральний потенціал Автономної чернечої держави Святої гори Афон як перспективної дестинації в контексті розвитку релігійного туризму.

Предметом дослідження наукової роботи є ресурси релігійного туризму Афону і Греції, а також специфіка оформлення туристичних формальностей до закритої чернечої держави, як базова основа для розробки паломницького туру.

Методологічною основою наукової роботи стали принципи об'єктивності, науковості та системності. При дослідженні використано порівняльний, статистичний, картографічний методи, а також загальнонаукові методи аналізу, синтезу, наукової систематизації та узагальнення.

У процесі дослідження опрацьовано роботи вітчизняних та закордонних вчених, проаналізовано статистичні матеріали та звіти міжнародних організацій, періодичну, навчальну, довідкову літературу, Інтернет ресурси тощо.

Наукова новизна роботи полягає у розробці альтернативного сімейного паломницького туру «Духовна велич Греції» на основі практичного досвіду автора з організації турів у Греції, здобутого під час проходження міжнародного стажування у 2019 році (туроператор «MouzenidisTravel»).

Апробація. Основні результати дослідження апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції «The results of scientific mind's development: 2019» (Seoul, South Korea, December 22, 2019).

Практичне значення отриманих результатів полягає в апробації туру «Духовна велич Греції» на базі туристичного оператора «MouzenidisTravel» у 2019 р. та його подальше використання із врахуванням зауважень та пропозицій.

Наукова робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків; містить 8 таблиць, 7 рисунків, 22 додатків. Список використаних джерел містить 44 найменування. Загальний обсяг роботи складає 30 сторінок без урахування додатків та переліку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність релігійного туризму та основні епіцентри його розвитку у сучасному світі

Подорожі віруючих до святих місць відомі людству з глибокої давнини: паломники відбували храм Амона в єгипетських Фівах, Осіріса – в Абідосі, Аполлона – у Дельфах, з IV ст. паломництво почало поширюватися і серед християн. У другій половині XIX ст. компанія Томаса Кука, поряд із культурно-пізнавальними турами, розробила та реалізувала паломницький тур до Святої Землі, поклавши початок релігійного туризму [41].

У XXI ст. світова туристична індустрія перебуває на етапі постійного зростання чисельності подорожей, а для багатьох людей туризм стає стилем життя. Всесвітня туристична організація задекларувала, що у 2018 р. 56% туристів здійснили подорожі з метою рекреації, дозвілля та відпочинку, 27% – подорожували з метою відвідати друзів і родичів, а також з оздоровчою та релігійною метою, 13% подорожей відбулися в ділових та бізнесових цілях, натомість мета подорожі 4% туристів не визначена [31] (рис. 1.1).

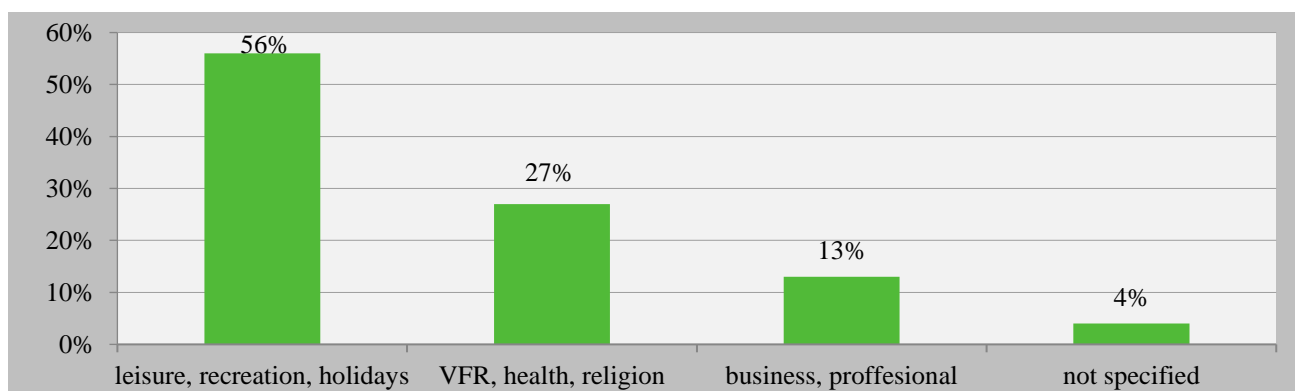

Рис. 1.1. Класифікація туристичних поїздок за метою подорожі, 2018 р.
(за даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [31])

Сутність релігійного туризму дискутується у науковій літературі. Так, Т. Божук чимало уваги присвятила вивченню теоретичних аспектів релігійного туризму, сформуvala модель релігійно-туристичної індустрії та систематизувала інформацію щодо визначення змісту поняття «релігійний туризм» у трактуванні різних вчених [3-5]. Класифікація і типологія паломництва окреслена у працях О. Любіцевої [12], паломництво як виду

туризму розглядають М. Мальська [13], В. Кифяк [9], П. Яроцький [22]. Проаналізувавши та узагальнивши різні підходи дослідників, варто зазначити, що під релігійним туризмом найчастіше вчені розуміють вид діяльності, пов'язаний із наданням послуг та задоволенням духовних потреб туристів, які прямують до святих місць і релігійних центрів, що знаходяться за межами звичного для них середовища незалежно від їхньої релігійної приналежності. У рамках релігійного туризму доцільно виділити два основні різновиди:

- паломницький туризм;
- релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості.

Основна відмінність між цими видами полягає у тому, що релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості передбачає відвідування храмів та святих місць без участі туристів у релігійному житті святині. Натомість у рамках паломницьких турів паломники беруть участь у поклонінні та молитві [25].

Однак у сучасному глобалізованому світі релігійний туризм набуває нових форм і наповнюється новим змістом. Популярним напрямком стає духовне світське паломництво (*spiritual secular pilgrimage*); це сакральний, езотеричний, ноосферний вид туризму, пов'язаний із потребою людей здійснити духовне очищення, самовдосконалення, досягнути таємниці Всесвіту. Цей напрямок передбачає відвідування так званих «місць сили», що володіють особливою енергетикою. Таким чином релігійний туризм виконує цілий ряд функцій: інтеграційна, комунікаційна, регулятивна, світоглядна, духовно-просвітницька, теологічна, рекреаційна, терапевтична, естетична, культурно-пізнавальна, компенсаційна, соціокультурна, економічна, виховна тощо (додаток А).

Географія подорожей з релігійною метою тісно пов'язана з тими осередками, де розташовані головні святині християнства, мусульманства, індуїзму, буддизму. Менші туристичні потоки спрямовані за іншими релігійними напрямками. З метою вивчення географії релігійного туризму дослідники виділяють у світі 11 макрорегіонів паломництва [13] (додаток Б).

За підрахунками фахівців ЮНВТО, щороку від 300 до 330 мільйонів туристів відвідують важливі релігійні місця світу, що робить релігійний туризм

важливою частиною як внутрішнього, так і міжнародного туризму [27]. Отримати точні статистичні дані щодо кількості усіх прочан у світі досить складно, проте основні дестинації релігійного спрямування мають орієнтовну оцінку щорічного відвідування туристами. Так, масштабність паломницького руху у світі доречно проілюструвати даними міжнародного Альянсу релігій та охорони природи. Фахівці цієї організації зазначили, що у 2014 р. (останні доступні дані) близько 200 млн. осіб здійснили паломницькі подорожі. Осередками найбільш масового паломництва стали центри індуїзму, сикхізму, християнства, мусульманства, буддизму та синтоїзму, що знаходяться в Індії, Мексиці, Бразилії, Іраку, Японії, Китаї тощо (табл. 1.1) [39].

Таблиця 1.1

Найбільш відвідувані центри паломництва у світі, 2014 р. [39]

№ з/п	Центр паломництва, країна	Релігія	Чисельність паломників
1.	Храм Айяппана Сабарімала, штат Керала, Індія	Індуїзм	30 млн. осіб
2.	Храм Тірумали Венкатешвари, м. Тірупаті, штат Андхра-Прадеш, Індія	Індуїзм	30 млн. осіб
3.	Золотий храм в м. Амрітсар, штат Пенджаб, Індія	Сикхізм	30 млн. осіб
4.	Базиліка Діви Марії Гваделупської, Мехіко, Мексика	Християнство	20 млн. осіб
5.	Свято Арбаїн, Кербела, Ірак (присвячене вшанування мученицької смерті Імама Хусейна)	Мусульманство (шиїти)	15 млн. осіб
6.	Велике святилище Ісе, м. Ісе, префектура Міє, Японія	Синтоїзм	14 млн. осіб
7.	Свято Кумбха-Мела, Індія (проводиться раз на три роки по черзі у містах Аллахабад, Харідвар, Уджайн, Нашік)	Індуїзм	10 млн. осіб*
8.	Храм Нанпуту, Сямень, Китай	Буддизм	10 млн. осіб
9.	Базиліка Національної святині Богоматері Апаресидської, Апаресіда, штат Сан-Пауло, Бразилія	Християнство	10 млн. осіб

Дані Альянсу релігій та охорони природи засвідчують, що більшість християнських осередків паломництва знаходиться у державах Європейського туристичного регіону (табл. 2.1).

*10 млн. осіб – це середня кількість паломників на святі Кумбха-Мела на рік, однак варто пам'ятати, що свято відбувається раз на три роки, а в окремі роки може збирати до 50-70 млн. паломників.

**Найбільш відвідувані центри християнського паломництва
у межах Європейського туристичного регіону, 2014 р. [39]**

№ з\п	Центр паломництва, країна	Чисельність паломників
1.	Стіна Плачу, Єрусалим, Ізраїль (місце паломництва юдеїв і християн)	6 млн. осіб
2.	Монастир Ясна Гура, Ченстохова, Польща	5 млн. осіб
3.	Санктуарій Діви Марії Фатімської, Фатіма, Португалія	4,5 млн. осіб
4.	Лурд, Франція	4 млн. осіб
5.	Монсератський монастир, Іспанія	1 млн. осіб
6.	Ель Росіо, Іспанія	1 млн. осіб
7.	Храм Гробу Годподнього, Єрусалим, Ізраїль	1 млн. осіб

Регіони світу, з огляду на їхні історико-культурні традиції та вірування населення, мають свої особливості здійснення паломництва, однак чисельність паломників у всьому світі змушує фахівців туристичної індустрії застановитися над важливістю та ключовими тенденціями розвитку релігійного туризму. У Європейському туристичному регіоні цей вид туризму вирізняється домінуванням християнських святинь, а релігійні тури найчастіше пов'язані з відвідуванням християнських осередків з метою вшануванням реліквій та культу святих.

1.2. Роль і місце Греції на карті релігійного туризму Європейського туристичного регіону

У межах Європейського туристичного регіону, поряд з країнами-лідерами світового туризму вагоме місце займає Греція. Високі показники розвитку туристичної індустрії забезпечують зручне фізико-географічне розташування країни, унікальні природно-рекреаційні ресурси, надзвичайно багата історико-культурна спадщина та зосередження на території Греції важливих центрів християнського паломництва.

Згідно статистичних даних Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) станом на 2018 р. Греція посідала 9 місце у Європейському туристичному регіоні та 13 місце у світі за чисельністю туристичних прибуттів (рис. 1.2) [31].

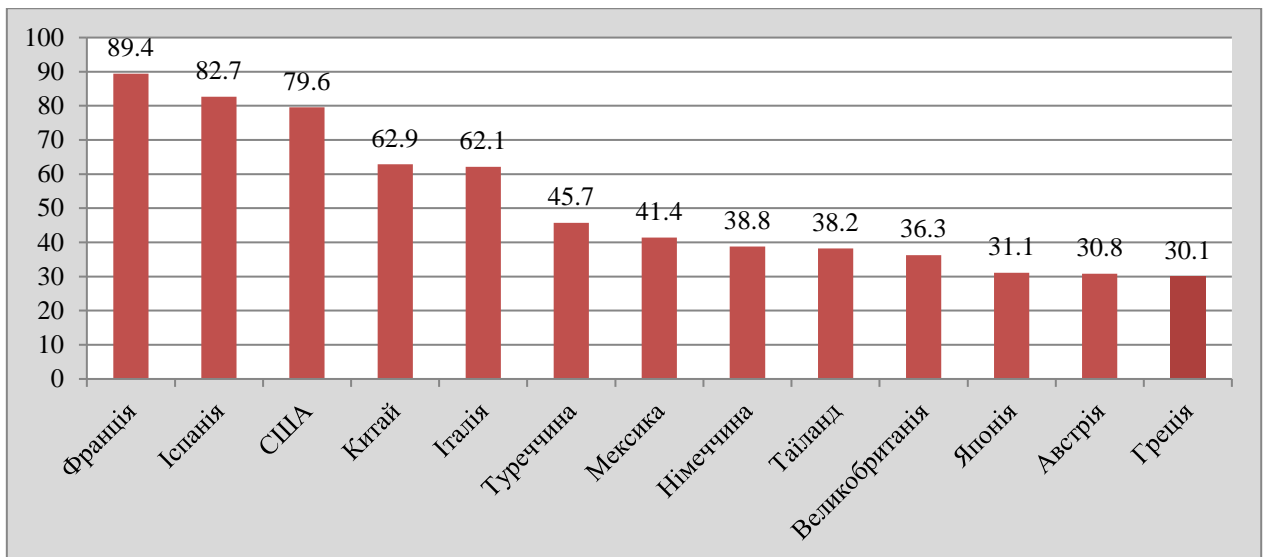

Рис. 2.1. Рейтинг найбільш відвідуваних країн Європейського туристичного регіону, 2018 р., млн. осіб (за даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [31])

Динаміка статистичних даних Всесвітньої туристичної організації демонструє, що з кожним роком зростає як чисельність туристичних прибуттів до Греції, так і валютних надходжень від індустрії туризму (рис. 3.1, 4.1).

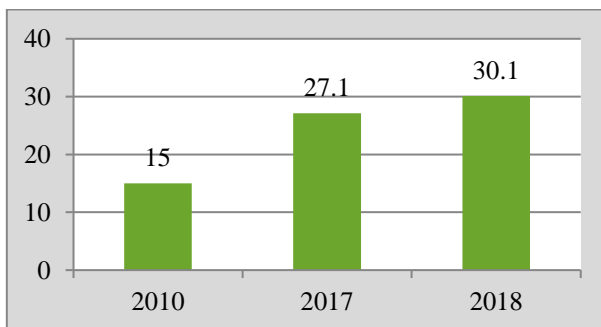

Рис. 3.1. Динаміка туристичних прибуттів до Греції, млн. осіб [31]

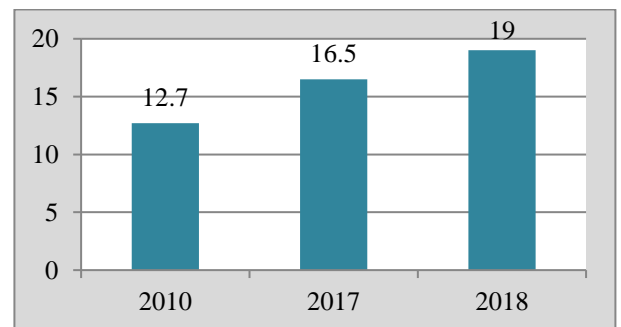

Рис. 4.1. Динаміка валютних туристичних надходжень до Греції, млн. дол. [31]

Згідно статистичних даних, попит на туристичний продукт Греції формується переважно в країнах Європейського туристичного регіону (92,7%), а головним споживачем її туристичних продуктів є країни ЄС (78,18%). Другим регіоном споживання туристичних послуг держави є країни Північної Америки (США й Канада), а також Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону, які разом забезпечують до 6% туристичних прибуттів до країни. Залежність Греції від європейського туристичного ринку пояснюється доступними туристичними послугами, можливістю вільного пересування в межах Шенгенської зони, а також значним обсягом туристичних обмінів із сусідніми країнами 1-го та 2-го

порядків – Італією, Австрією, Німеччиною, Румунією, Болгарією, країнами колишньої Югославії тощо [23].

За оцінками фахівців, починаючи з 2010 р., Грецію щорічно відвідують близько 40 тис. українців, серед яких 25% – потенційні релігійні туристи, які прямо чи опосередковано відвідують релігійні святині, перебуваючи на відпочинку в країні, чи здійснюючи безпосередні паломницькі тури до православних центрів, якими славиться Греція.

Релігійно-паломницький туризм у Греції є важливим з огляду на її соціально-культурний розвиток, оскільки країна, за офіційною статистикою, на 98% є православною, релігія та церква в ній є статусними, а священнослужителі перебувають на державній службі. Ця країна є однією з перших у світі, яка офіційно дозволила туристичним фірмам та агенціям як державного, так і приватного сектора, а також релігійним підрозділам забезпечувати процес паломницького обслуговування населення [26].

Багата історико-культурна спадщина Греції та сакральні пам'ятки світового значення приваблюють туристів з усього світу. До Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО включено 16 культурних пам'яток та дві пам'ятки, які мають як історико-культурну, так і природну цінність [43]. Серед них і основні центри релігійного туризму в Греції, зокрема гора Афон, скельний комплекс монастирів Метеора, палеохристиянські та візантійські пам'ятки Салонік. Відомими осередками паломництва Греції є Афіни, Патри, Коринф, острови Корфу з їхніми святинями та реліквіями [19].

Варто зазначити, що у Греції релігійний туризм допомагає зрівноважувати сезонні коливання туристичних потоків, оскільки не прив'язаний до кліматичних умов так, як купально-пляжний відпочинок, а стратегія розвитку релігійного туризму у країні передбачає збереження та популяризацію сакральних пам'яток, а також спрощення процесу їхнього відвідування.

РОЗДІЛ 2. АФОН ЯК ОСОБЛИВА ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ

2.1. Автономна чернеча держава Святої Гори: адміністративний статус та особливості становлення

На карті релігійного туризму Греції та Європейського туристичного регіону особливе місце займає Автономна чернеча держава Святої Гори – Афон. У фізико-географічному відношенні Афон знаходиться на східному мисі Халкідонського півострова Айон-Орос (третій східний «палець» Халкідіки), омивається водами Егейського моря, простягається орієнтовно на 60 км в довжину і 8-12 км в ширину, займаючи прощу 335,63 км² (рис. 1.2). Центральна частина півострова гориста, вкрита густими лісами та всіяна скелястими ярами. Найвищою точкою півострова є гора Афон (2033м над рівнем моря) (рис. 2.2) [6].

Рис. 1.2 Афон на карті Греції

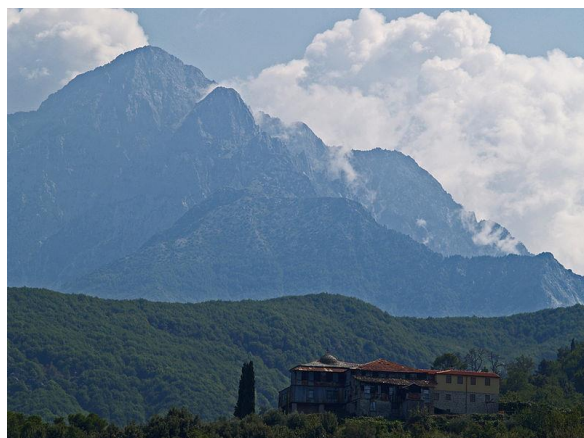

Рис. 2.2. Вид на гору Афон

У адміністративній системі Греції Афон займає статус автономної монастирської держави та має офіційну назву – Автономна чернеча держава Святої Гори (грец. Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία Αγίου Όρους; англ. Autonomous Monastic State of the Holy Mountain). Офіційним духовним та світським адміністративним центром Афону є місто Кар'ес (Καρυές). На території Афону знаходиться 20 православних монастирів, що юрисдикційно підпорядковуються Константинопольському патріархату, проте питаннями безпеки та громадського порядку відає Греція. Незважаючи на те, що Афон розміщений на півострові, він не має сухопутного пропускного кордону з Грецією, відтак дістатися сюди можна

лише морським або повітряним шляхами. На відміну від всієї Греції, Афон продовжує жити за старим юліанським календарем [2].

На території Автономної чернечої держави Святої Гори проживає понад 2 000 осіб (для порівняння, у 2001 р. проживало 2 262 осіб, у 1903 р. – 7 432, а 1917 р. – 10 500). Населення складається суто з чоловіків, оскільки згідно із Статутом та законом «аватон»*, вже більш ніж 1000 років жінкам, дітям і тваринам жіночої статі вхід на півострів строго заборонений. Ця норма діє, незважаючи на заклики Євросоюзу встановити гендерну рівність. Більше того, порушення заборони для жінок карається ув'язненням до року [7; 38]. Серед тварин виняток існує для кішок і курей – перші контролюють чисельність гризунів, а другі несуть яйця, жовтки яких використовуються в іконописі [21].

Згідно релігійної традиції Святу гору називають земним уділом Божої Матері. З цим пов'язаний переказ, який оповідає, що Пресвята Богородиця з євангелистом Іоанном Богословом під час морської подорожі до Криту потрапили у шторм, а корабель збився з курсу. Врешті судно пристало до підніжжя Афону в тому місці, де тепер знаходиться Іверський монастир. Вражена красою Святої гори, Богородиця попросила Господа зробити це місце Її земним уділом [7].

Перші монахи почали селитись на Афоні з VII ст., а становленню чернечої держави посприяв Трулльський собор у Константинополі (691-692 рр.). Своім 42 канонем він постановив «міських пустельників» відправляти в монастирі, а якщо не хочуть того, «то зовсім виганяти їх з міст, щоб вони жили в пустелях, від яких і присвоїли собі назву» [8]. Таким чином, Афонський півострів став притулком для монахів-відлюдників, багато з яких були біженцями від арабських завоювань того часу або жертвами іконоборців, що прагнули покласти край культу ікон. Розквіт чернецтва на Афоні відбувся за часів візантійського імператора Василя I Македонянина, який у 885 р. визнав Афон як територію для ченців-самітників із заборною селитися там мирянам, у тому числі й жінкам [16, с. 334].

* Аватон – релігійне правило, яке передбачає строгу заборону на в'їзд, проживання і перебування на території Афону жінок, а також тварин жіночої статі

Перший монастир, Мегісті Лавра («Велика Лавра»), був заснований імператором Никифором Фокасом в 963 р. Його статут був віхою у реформі зловживань, пов'язаних з економічним контролем монастирів і їх земель з боку світських наглядачів і місцевих єпископів. Під час латинської окупації Візантії (1204-1261 рр.), коли Свята Гора перебувала під юрисдикцією Латинської імперії, відбувались спроби повернути монахів до католицизму. Самі ж монастирі Афону не відкидали ідеї об'єднання православної і римо-католицької церков. З 1430 р. Османська імперія зайняла м. Салоніки, а згодом окупувала Грецію. Однак впродовж століть монастирі Афону чинили опір посиленій «ісламізації» турецького режиму, збираючи і копіюючи богословські, агіографічні і літургійні книги у великих масштабах, а також навчаючи і призначаючи священиків для місіонерської діяльності. У XVIII ст. Афон став центром важливого панслов'янського руху, пов'язаного з Константинопольським патріархом. Академія в монастирі Ватопед стала міжнародним осередком науки та освіти. З 1912 р. чернеча республіка стала протекторатом Греції, коли перша Балканська війна поклала край турецькій гегемонії. У 1924 р. комісія Святої Гори розробила «Уставну хартію Святої Гори Афонської», відому також як «Новий канонізм». 1926 р. парламентом Греції затвердив Устав, який до сьогодні залишається основним законодавчим актом, діючим на Афоні [16; 29].

Внутрішній устрій монастирів побудовано за принципом комун, що передбачає участь ченців у загальних літургіях, службах, трапезах і роботах. Настоятель монастиря обирається монахами на довічний термін і несе повну відповідальність за чернечу громаду і монастир. Керує чернечим життям Статут, який був прийнятий в 971 р. Згідно зі Статутом, вищим законодавчим і судовим органом монастирського управління Святої Гори є Священний Собор. Він складається з настоятелів всіх 20 афонських монастирів і збирається двічі на рік: через 15 днів після святкування Великодня і 20 серпня, в адміністративному центрі Кар'єс. Тут розташований Протат, де здійснюється верховне самоврядування і суд. Громадське управління здійснює губернатор Святої Гори, що підкоряється Міністерству зовнішніх справ Греції. За

традицією він призначається з числа професорів богословського факультету університету міста Салонік. В обов'язки губернатора входить підтримання контакту з монастирськими органами управління. При губернаторі є невеликий штат адміністративних співробітників і поліцейських [15; 21].

2.2. Основні туристичні ресурси Афону

Мальовничий півострів Айон-Орос, на території якого знаходиться Автономна чернеча держава Святої гори, омивається водами Егейського моря та майже весь, за винятком південного піка та прилеглих до нього скель, покритий багатоманітною субтропічною рослинністю. Тут ростуть фруктові та цитрусові дерева, а окремі поля засаджені виноградом.

Однак, основною туристичною атракцією для туристів-паломників залишаються місцеві святині та їхні реліквії. Уздовж узбережжя на крутих скелях підносяться 20 монастирів – 17 грецьких, а також російський, сербський та болгарський (додаток В). Основна частина монастирів були засновані у Х-ХІV ст., відтак, за багато століть ці чернечі осередки зібрали чимало реліквій, що привертають сюди щорічно тисячі паломників. Систематизована інформація про монастирі згідно ієрархії представлена в таблиці 1.2 [15].

Перше, що вражає під час відвідування монастирів Афону – це типово візантійська архітектура. Будівлі виглядають як великі замки – укріплені середньовічні цитаделі з високими стінами, вежами, бійницями і отворами для метання гарячої нафти або води. У центрі монастирів, як правило, знаходиться головний храм. Поруч з храмом є дзвіниця і невеличке приміщення з джерельною водою. Навколо розташовані інші каплиці і сади. У кожному монастирі є тільки один вхід з двома важкими дерев'яними воротами. З внутрішньої сторони брами обковані довгими залізними лозинами, а зовні покриті великими металевими пластинами. Між воротами знаходиться камера доглядача, який зачиняє вхід після заходу сонця і відчиняє удосвіта [21; 42].

Афонські храми є справжніми скарбницями візантійського іконопису. Крім настінного живопису і фресок, в них зберігаються сотні унікальних стародавніх

ікон, багато з яких вважаються чудотворними, а деякі – нерукотворними. Наприклад, ікона Богородиці у монастирі Велика Лавра, згідно з легендою, прийшла по воді.

Таблиця 1.2

Перелік монастирів Автономної чернечої держави Святої гори

Місце в ієрархії	Монастир, час заснування	Святині і пам'ятки
1	Велика Лавра, X ст.	Мощі Петра Афонського, печера святого. Головний храм монастиря – зразок «святогірського» типу архітектури. Багата ризниця, в якій зберігаються одяг і вінець візантійського імператора Никифора Фоки.
2	Ватопед, X ст.	Пояс Богородиці, чудотворні ікони Богоматері «Всецариця» (XVII ст.), глава Іоанна Златоуста.
3	Іверський, X ст.	Іверська ікона Пресвятої Богородиці (Вратарниця).
4	Хіландар, XII ст.; сербський	Чудотворна ікона Богоматері «Троеручиця», частини тернового вінця, крові, тростини і плащаниці Христової. Мощі святих. Монастир вважається духовною колискою сербського народу.
5	Діонісіат, XIV ст.	Десниця пророка Іоанна Хрестителя. Чудотворна ікона Божої Матері «Акафістна». Фрески XVI ст.
6	Кутлумуш, XI ст.	Різьблений іконостас головного храму – один з кращих творів мистецтва на Афоні.
7	Пантократор, XIV ст.	Чудотворна ікона Божої Матері «Стариця» – одна з найбільш шанованих на Афоні. Мощі святих.
8	Ксиропотам, X ст.	Найбільша на Афоні Частка Хреста Господнього.
9	Зограф, X ст.; болгарський	Нерукотворна ікона святого Георгія. Місце спалення латинцями 26 преподобномучеників, що стали проти унії з Римською церквою (XIII ст.).
10	Дохіар, X ст.	Чудотворна ікона Богоматері «Скоропослушниця» (X ст.).
11	Каракалл, X ст.	Глава апостола Варфоломія.
12	Філофей, X ст.	Чудотворна ікона Богородиці «Солодке цілування», десниця святих Іоанна Златоуста.
13	Симонопетра, XIII ст.	Частина мощей (ліва рука) святої Марії Магдалини.
14	Святого Павла, X ст.	Дари волхвів, принесені новонародженому Ісусу. Іконостас головного храму – зразок афонської школи різьблення по дереву.
15	Ставронікіта, XVI ст.	Чудотворна мозаїчна ікона святого Миколая (XIII-XIV ст.).
16	Ксенофонт, X ст.	Чудотворна ікона Богородиці «Одигітрія», мозаїчні ікони святих Георгія Побідоносця і Димитрія Солунського (XIV ст.). У монастирі наприкінці 2018 р. ченцем-каліграфом Лукою було створено оригінал .
17	Григоріат, XIV ст.	Частка Хреста Господнього, мощі святих.
18	Есфігмен, XI ст.	Монастир не визнає Константинопольський патріархат і не має канонічного спілкування з іншими монастирями Афону. За переказами, поруч з цим монастирем в печері оселився преподобний Антоній Київський.
19	Св. Пантелеймона (російський); складається з двох монастирів: старого, X ст. і нового, XVIII ст.	Перше чернече поселення на Афоні вихідців з Київської Русі існувало вже в XI ст. і було визнано як окремий монастир 1169 р. Тут знаходиться найбільший на Афоні дзвін. Богослужіння ведуться грецькою і церковнослов'янською мовами. Головна святиня – голова великомученика Пантелеймона Цілителя.
20	Констамоніту, XI ст.	Чатинки багряниці Христової, чудотворні ікони першомученика Стефана (VIII ст.) і Богоматері «Одигітрії» (XII ст.).

Бібліотека Великої Лаври містить 2046 рукописів і 30 000 друкованих книг. Ще 20 000 книг і рукописів зберігаються в російському монастирі святого Пантелеймона, відомому також як Россікон. Серед його безцінних реліквій – голова святого Пантелеймона, моці Іоанна Предтечі, апостола Петра і багатьох інших святих. До особливих скарбів відносять також пояс Пресвятої Богородиці і чудотворну ікону Божої Матері. Головна ж афонська святина – дари волхвів, що зберігаються в монастирі святого Павла [42].

Незвична особливість афонських монастирів – осуарії – місця для зберігання кісток померлого. За традицією, після смерті ченців ховають в полотні, а через три роки відкопують. Зітліле до кісток тіло означає, що душа ченця всепрощена і перебуває на небесах. Якщо ж тіло не зітліло, то душа залишилася з нерозкаяними гріхами і його знову закопують. Протягом року над ним читають молитви, а потім знову відкопують. На черепі покійного пишуть ім'я і дату смерті, а потім кладуть на полицю в осуаріях, кістки ж складають на підлозі [21].

Також, в ущелинах півострова є 12 скитів і близько 700 будинків, в яких проживають відлюдники. Деякі з них живуть без елементарних благ цивілізації, у багатьох скитах немає навіть електрики. На Афоні не їдять м'ясо, не палять, не носять відкритий одяг і навіть не купаються в морі. У монастирях печуть хліб – він і є основою раціону тутешніх жителів [30].

Заслуговує на увагу й українську спадщину Афону, адже вона становить особливе зацікавлення саме для українського паломника і туриста. Варто згадати, що тісні відносини Київської Русі з Афоном сформувалися від часів князя Володимира. У монастирі Есфігмен у X ст. був пострижений у монахи преподобний Антоній, засновник Києво-Печерського монастиря та засновник руського чернецтва. Антоній Печерський впорядкував монаше життя та устрій за прикладом Афона, і запровадив такі ж правила у створеній ним обителі. Перший Руський монастир на Афоні був заснований за часів князя Володимира та був названий на честь Богородиці Ксилургу. Цим монастирем ченці Київської Русі володіли до 1169 р. Однак чисельність руських мешканців Афона так зросла, що вони звернулись до Священного Кіноту Святої гори з

проханням надати їм один з Великих афонських монастирів. Їхнє прохання було задоволено і їм передали обитель св. Пантелеймона. Монастир Ксилургу також залишили у їхньому володінні, однак він швидко втратив український характер. З плином часу він став російсько-українським, а згодом і зовсім російським. Також українці жили в монастирі Ставроникита, який фінансово підтримував Костянтин Острозький. На Афоні тривалий час мешкав Іван Вишенський (кінець XVI – початок XVII століть). У XVIII ст. на землях Пантократорового монастиря постав суто український Скит святого пророка Іллі, заснований ієромонахом Паїсієм Величковським (1722-1794) [32-33].

Підсумовуючи, варто зазначити, що святині Афону спільно із збереженими у них реліквіями та українська спадщина Святої гори роблять цю місцевість особливою для українців.

2.3. Туристичні формальності Автономної чернечої держави Святої гори

Важливе місце в діяльності чернечої громади Афону займає прийом паломників з усього світу. Щороку Афон відвідує понад 120 000 паломників, у той час як близько півострова пропливає понад 1 млн туристів, що милуються красою цього краю. В районі Афону доступно понад 56 готелів, що можуть розмістити 4500 осіб [24]. Однак на саму Святу Гору можуть прибути тільки чоловіки будь-яких вірувань, які попередньо повинні отримати дозвіл – діамонітиріон (грец. Διαμονη – перебування). Для цього необхідно заздалегідь звернутися з проханням про відвідування Афону в Бюро паломників міністерства Македонії та Фракії в Салоніках або в один з афонських монастирів. Якщо паломник не є громадянином Греції, то він має надати ксерокопію закордонного паспорта, шенгенську візу (за відсутності безвізового режиму) та повідомити дату перебування в чернечій державі. Натомість Бюро паломників, у разі надання дозволу, протягом 2-3 тижнів надсилає лист з подальшими інструкціями.

Сам документ видається в спеціальному офісі паломницької служби в селищі Урануполіс, вранці безпосередньо перед відплиттям на Афон. Час

роботи офісу з 05:00 до 13:00. Під час отримання діамонітиріона паломник повинен пред'явити оригінал паспорта та сплатити обов'язковий гербовий збір. Розмір цього мита для мирян складає 25 євро, для представників іншої віри – 30 євро. Знижка можлива для особливих груп паломників, як наприклад, для учнів, студентів, військових за призовом, інвалідів та багатодітних чоловіків, вартість для яких складає 10 євро. Священнослужителі не сплачують за діамонітиріон, проте православні клірики повинні отримувати попередній письмовий дозвіл від Константинопольської Патріархії. У документі вказуються дані паломника, кодівий номер, дата і дні перебування.

Діамонітиріон буває двох видів:

- 1) загальний дозвіл (генікона діамонітиріон) – видає Бюро паломників у Салоніках і дає право перебувати на Афоні протягом 4-х днів і 3-х ночей в будь-якому монастирі (додаток Д);
- 2) індивідуальний дозвіл (ідікон діамонітиріон) – видається за запитом в окремий монастир на необмежений термін перебування з правом ночувати тільки в монастирі, зазначеному в запрошенні (додаток Е).

Плануючи паломництво, необхідно враховувати, що загальних віз Паломницьке бюро видає не більше 120 в день (110 для православних християн і 10 для інших вірян), тому якщо паломники хочуть потрапити в монастирі Афону в дні свят і літні місяці, коли потік туристів досить великий, замовляти діамонітиріон варто заздалегідь – у термін від 1-2 до 6 місяців [37].

Селище Урануполіс розташоване в західній частині півострова Афон і є основною відправною точкою відвідування Святої гори. Від головної пристані тут цілорічно курсують кораблі до головного порту Святої гори – Дафні або роблять зупинки в окремих монастирях. Усі судна, які перевозять паломників, можна розділити на два типи: швидкісні човни і пороми.

Пором «Агіос Пантелеімонос» («ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΝΜΩΝ») або «Аксіон Есті» («ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ») відправляються щоденно в однаковий час (додаток Ж). Під час маршруту від Урануполіса до Дафні пором робить зупинки з висадками в монастирях, які розташовані вздовж західного узбережжя Чернечої держави.

Крім основних поромів паломники можна вирушати на ранковому поромі «Агіа Анна» («ΑΓΙΑ ΆΝΝΑ») та швидкісному катері «Мікра Агіа Анна» («ΜΙΚΡΑ ΑΓΙΑ ANNA»). Графіки курсування цих поромів наведені в додатках К та Л.

Під час посадки на корабель проводиться перевірка наявності діамонітирїона. Після сходження на землю Святої гори, паломники можуть дістатися до інших монастирів від причалу Дафні на рейсовому автобусі, який під'їжджає сюди під час прибуття поромів. Звідси можна доїхати до Кар'єсу, де розташована Священна канцелярія, а з Кар'єсу на монастирських мікроавтобусах паломники доберуться до потрібного їм монастиря або скита. Плата за проїзд на мікроавтобусах складає від 3 до 15 євро, в залежності від наповненості транспорту. Дороги на Афоні в основному двох типів: нові ґрунтові і старі, викладені камінням стежки. Від Кар'єсу до монастирів або до інших місць також можна доїхати на таксі. Плата за проїзд на монастирській машині може бути високою (до 150 євро), вона визначається кількістю пасажирів і протяжністю шляху. З Дафні попутньою машиною або пішки (близько 10 км) можна дістатися до монастиря Сїмонопетра. Всі послуги (транспорт та інше) на Афоні оплачуються в євро. Цією ж валютою проводиться розрахунок і в монастирських крамницях. Пожертви паломник здійснює за бажанням.

Багато прочан і гостей Афона піднімаються на вершину Святої гори, де знаходиться храм Преображення Господнього і встановлений масивний металевий хрест – одна з афонських святинь. Підйом здійснюється пішки зі спеціальними палицями або на мулах. Нагору ведуть два основні шляхи: один – більш крутий і короткий, другий – більш пологий і довгий. Середній час підйому становить 6-8 годин.

Усім чоловікам необхідно дотримуватися внутрішніх правил перебування в Чернечій державі. Зокрема це стосується зовнішнього одягу: на богослужіння можна заходити тільки в сорочках з довгими рукавами. За межами монастирів допускається носити сорочку з короткими рукавами. Плануючи багато ходити пішки, обов'язково необхідно взяти собою головний убір для захисту від сонця,

темні окуляри, засіб від комах. Взимку знадобиться теплий одяг: непромокаюча куртка, теплі черевики, головний убір.

Проживання та харчування в монастирях і скитах безкоштовне. У всіх монастирях традиційно відбувається дві трапези в день: після літургії і вечірні. У пісні дні і під час довгих постів – тільки одна трапеза в день. Афонські монастирі живуть за різним часом: деякі за візантійським, згідно з яким новий день, або 00 годин 00 хвилин, настає в момент заходу сонця за горизонт. У інших обителях, навпаки, день починається зі сходом сонця, а інші живуть згідно з часовим поясом Греції. Відповідно, в різних монастирях час часто не збігається, а різниця між афонським і грецьким часом становить від 3 до 7 годин. Кожен монастир зачиняє свою браму близько 18:00 за грецьким часом [21].

Для тих, хто під час паломництва на Святому Афоні планує залишитися на ніч, важливо знати, що не всі монастирі і скити приймають на ночівлю без попереднього запиту. Про нічне перебування слід подбати заздалегідь. Найкращим рішенням буде завчасна домовленість з монастирем або скитом. Для цього необхідно напряму подзвонити туди або направити факс з проханням про благословення відвідати обитель в певний день і залишитися на нічліг в архондаріку (монастирському готелі). Якщо це не зроблено, то прочанинові може бути відмовлено в наданні місця.

Фото- та відеозйомка на Святій Горі не заборонені, проте під час відвідування монастирів, необхідно просити відповідного дозволу у монахів.

Туристам варто знати, що на Афоні водяться отруйні змії і скорпіони, але ченці не благословляють вбивство будь-якої живності на Святій Землі.

З території Афону заборонено вивозити старовинні ікони, антикваріат, старовинні книги та предмети релігійного культу. Особливо охороняються стародавні ікони і мощі святих. Під час виїзду з території Чернечої держави проводиться митний контроль.

Оскільки жінкам відвідування Афону заборонене, в селищі Урануполіс і на прилеглих територіях у 70-х роках ХХ ст. було створено спеціальний туристичний маршрут, який орієнтований на здійснення паломницьких круїзів

вздовж західного узбережжя Афону без виходу на сушу [34]. Кораблі, які вміщають до 300 осіб, розпочинають свій маршрут від головної пристані Урануполісу і прямують вздовж Афону до монастиря святого Павла, що є останнім у східній його частині. Круїз проводиться на відстані 500 метрів від узбережжя Святої гори, оскільки заборона на відвідування жінками її території поширюється і на прибережні води. Такі тригодинні морські подорожі проводяться для усіх бажаючих з квітня до жовтня, досягаючи свого піку в липні та серпні. У 2019 р. ціна круїзу вздовж Афону складала 20-25 євро залежно від типу плавзасобу. Відвідувачами є православні християни не тільки з Греції, але й з усього світу: українці, румуни, серби, білоруси, росіяни, болгары. Цей круїз є цікавий і представникам інших релігій, оскільки проводиться в оглядовому форматі. Інколи афонські ченці прибувають на човнах до кораблів з паломниками, приносячи з собою такі святині як частки мощей святої Марини, святого Георгія, святого Пантелеймона та святої мучениці Параскеви, частку Хреста Господнього та інші. Кожен паломник має можливість прикластися до святинь та залишити ченцям церковні записки за здоров'я та упокій.

Узагальнюючи, варто зазначити, що Автономна чернеча держава Святої гори є особливим автономним регіоном Греції, що географічно локалізується на східному мисі Халкідонського півострова. На території Афону знаходиться 20 православних монастирів, які в духовному житті підпорядковуються Константинопольському патріархату. Понад 1000 років мешканцями Афону є лише чоловіки, оскільки доступ жінок на територію Чернечої держави Святої гори є строго заборонений. Її основним туристичним ресурсом є численні монастирі та збережені у них християнські реліквії. Однак, особливий статус вимагає від туриста-паломника знання туристичних формальностей і правил перебування на території Автономної чернечої держави Святої гори.

РОЗДІЛ 3. ПАЛОМНИЦЬКІ ТУРИ ДО АФОНУ НА ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

3.1. Аналіз паломницьких турів на Афон на ринку України

Подорожі з релігійною метою до святих місць люди почали здійснювати ще в давнину, відтак в більшості світових релігій закріпилась традиція паломництва. Організацією таких поїздок сьогодні займаються як спеціальні паломницькі центри, так і туристичні фірми. У наш час на українському ринку туристичних послуг релігійні тури займають незначну нішу, однак окремі туристичні оператори розробляють та успішно реалізують паломницькі тури.

Очевидно, що для українського туристичного ринку актуальними, насамперед, є поїздками релігійного спрямування, які передбачають відвідування православних святинь України та світу, оскільки згідно з опитуванням 2019 р., 79,3% вірян України визнали свою конфесійну належність до православної церкви (рис. 1.3) [10].

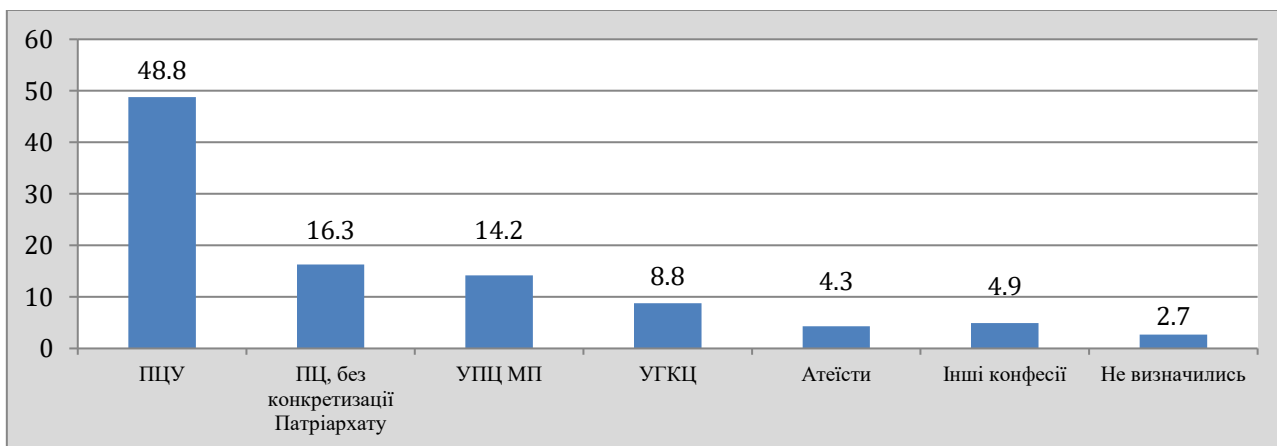

Рис. 1.3. Конфесійна структура населення України, травень 2019 р., (%) [10]

Найбільш знаменитим паломницьким місцем в Греції для православних є Афон. Розвитку самостійних подорожей до Святої гори сприяє безвізовий режим, встановлений між Україною та ЄС, членом якого є Греція. Такі відомі туристичні оператори України, як «JoinUp!», «ANEX Tour», «TEZ Tour», «Coral Travel» і «Gal-Cruise» пропонують споживачам туристичних послуг релігійні і паломницькі поїздки до найбільших християнських святинь світу – Риму, Ватикану, Єрусалиму, Люрду, Фатіми, Меджугор'я та багатьох інших паломницьких

міст Європи. Часто паломницькі поїздки охоплюють відвідування не тільки окремих місць, але й мандрівки святинями цілої країни. Наприклад, туристична фірма «Андреоллі-тур» пропонує паломницькі тури «Слідами Старого і Нового Завітів», «Паломництво святинями Італії», «Свята Земля у Великий Піст», «Святині православної Греції», «Паломницький тур до Риму», і, зокрема, «Паломницький тур на Святий Афон» [1]. Туроператор «JoinUp!» пропонує комбіновані паломницькі подорожі до Греції та Італії. Однак лідером туристичного ринку за напрямком Греція з 1995 р. є туроператор «MouzenidisTravel», який окрім пляжного, лікувально-оздоровчого та пізнавального туризму, надає послуги з організації паломницьких подорожей до Грузії, Греції, Кіпру та індивідуальних поїздок на Афон [35].

Під час формування туристичного маршруту релігійного спрямування доцільно враховувати не тільки інфраструктурні особливості дестинації, але й духовні цінності паломника та мету його паломництва. Відтак на туристичному ринку України споживач може знайти різноманітні паломницькі тури. У додатку М представлено порівняльну характеристику паломницьких турів, що включають грецькі святині, від «Андреоллі-тур», «JoinUp!» та «MouzenidisTravel».

Окрім звичайних турів з відвідуванням основних монастирів Афону в супроводі гіда, туроператор «MouzenidisTravel» має в своєму асортименті маршрути зі сходженням на вершину Святої гори, в храм Преображення Господнього. Ця паломницька поїздка відрізняється від стандартної лише програмою відвідування святих місць (додаток Н).

Організувати паломництво на Афон туристичні оператори можуть у будь-яку пору року, проте рекомендують враховувати місцеві кліматичні особливості. Влітку в Греції дуже спекотно (на сонці до 55°C), а у період з листопада до березня море часто штормить, і можливе скасування поромного рейсу. Або навпаки, бувають випадки, коли паломники є «замкненими» на Афоні на один-два дні, не маючи можливості повернутися на територію Греції в заплановані терміни. У зв'язку з цим найкращими місяцями для здійснення паломництва на Святу Гору Афон є квітень, травень, вересень та жовтень.

3.2. Альтернативний паломницький тур «Духовна велич Греції»

Проаналізувавши паломницькі тури на ринку України, а також здобувши практичних досвід з промоції, продажу та організації аналогічних турів під час проходження міжнародного стажування у компанії «MouzenidisTravel» в Греції, нами було розроблено альтернативний сімейний паломницький тур святими місцями Греції, який дозволяє здійснити паломництво як чоловікам, так і жінкам, враховуючи при цьому туристичні формальності Афону.

➤ *Загальна характеристика туру «Духовна велич Греції»*

Паломницький шестиденний тур «Духовна велич Греції» розрахований на групу паломників 20-40 осіб, яка складається з чоловіків та жінок. Основною метою організації туру є здійснення сімейного паломництва до святих місць Греції, які мають сакральне значення для християн східного обряду. Оскільки, згідно зі статутом Автономної чернечої держави Святої гори, відвідування Афону жінкам заборонене, тому програма подорожі для чоловіків та жінок в окремі дні матиме відмінності. У той час, коли чоловіки відвідуватимуть Афон, жінки матимуть змогу наблизитись до Святої гори під час круїзного туру та в особливий спосіб приклястись до реліквій цієї святині. Цей тур дозволить чоловікам і жінкам здійснити спільне сімейне паломництво, при цьому побути в окремі дні наодинці, а в інші – разом відвідати святині Греції.

Після прибуття до Греції, передбачене спільне відвідування монастирів Іоанна Богослова, ставропігійського монастиря святої Анастасії Узорішительниці та основних святинь міста Салоніки. Після цього у чоловіків передбачене паломництво на Афон, а жінки здійснюють морську подорож поромом вздовж узбережжя Святої гори, під час якої ознайомляться з історією чернечої держави, відвідають метеорські монастирі, монастир Панагія Ксенія в Альміросі та скит Іоанна Предтечі в районі Верії. У місті Верія передбачене об'єднання жіночих та чоловічих паломницьких груп і спільне завершення подорожі Грецією. Під час подорожі заплановано використання авіа- та автотранспорт; розміщення паломників відбувається у готелях 2-3* та монастирських обителях (для чоловіків). Загальні параметри туру представлені в таблиці 1.3.

Загальна характеристика туру «Духовна велич Греції»

Назва туру	«Духовна велич Греції»	
Вид туризму	релігійний	
Форма організації	груповий	
Сезонність	кінець весни – початок осені	
Цільова група	туристи віком від 30 до 65 років	
Клас обслуговування	туристичний та економ	
Форма маршруту	комбінований.	
Початковий–кінцевий пункт:	Салоніки	
Проміжні пункти:	Суроті, Василіка, Каламбака, Урануполіс, Метеори, Альмірос, Волос, Верія (для жіночої групи)	Суроті, Василіка, Урануполіс, Свята Гора Афон, Кар'ес, Верія (для чоловічої групи)
Протяжність маршруту:	990 км (додаток П)	380 км (додаток Р)

➤ Основні об'єкти відвідування

Тур «Духовна велич Греції» організований з метою здійснення сімейного паломництва до тих осередків Греції, які мають особливе сакральне значення для християн східного обряду. У таблиці 2.3 представлено туристичні об'єкти, які включені до паломницького туру.

Туристичні об'єкти, включені до туру «Духовна велич Греції» [18]

Населений пункт	Об'єкти відвідування
Салоніки	Храм св. Димитрія Солунського, де знаходяться його мощі, храм св. Софії (додаток С.1), кафедральний собор св. Григорія Палами, де зберігаються його святі мощі, монастир св. Феодори Солунської
Суроті	Монастир Іоанна Богослова, де знаходиться могила старця Паїсія Святогорця і зберігаються мощі Арсенія Каппадокійського
Василіка	Ставропігійський монастир святої Анастасії Узорішительниці, де зберігаються мощі св. Феони та митрополита Солунського
Метеори	Монастирі Метеор (додаток С.2) – два з перелічених: св. Варвари (жіночий монастир) або св. Стефана (жіночий монастир), Великі Метеори (чоловічий монастир), св. Миколая (чоловічий монастир).
Альмірос	Жіночий монастир Като Ксенія, де зберігається Пояс Пресвятої Богородиці в ковчезі, датованому 1522 р. – дар Афонського монастиря Ватопед
Волос	Церква св. Костянтина, церква св. Миколая, собор Преображення Господнього, Храм Святої Трійці, церква Живоносного Джерела
Автономна чернеча держава Святої гори	Кар'ес, монастир Ксенофонт (Додаток Т.1), Ватопед, Пантократор, Ставронікіта, Іверський, Фелофей, Каракал, святого Пантелеймона (Додаток Т.2), скит Андрія Первозванного, Іллінський скит, джерело Афанасія Афонського
Верія	Скит Іоанна Предтечі, що є подвір'ям Афонського монастиря Сімонопетра і де зберігається глава св. Климента Охридського, учня свв. Кирила і Мефодія, а також частина руки св. Іоанна Хрестителя, трибуна апостола Павла

➤ *Характеристика засобів розміщення*

Відповідно до класу обслуговування засоби розміщення у цьому турі відповідають туристичному класу, що передбачає проживання у закладах 3 зірки. Усі готелі обрано зі зручним розташуванням відповідно до визначних місць та центрів міст. Харчування організоване за типом ВВ. Загальна інформація про засоби розміщення подана у таблиці 3.3, а більш розгорнута у додатку У та проілюстрована додатках Ф.1 та Ф.2.

Таблиця 3.3

Характеристика засобів розміщення для туру «Духовна велич Греції»

№ п/п	Місце розташування	Назва закладу розміщення	Категорія	Номерний фонд	Ціна
1.	Салоніки	«Aegeon»	***	59 номерів	54€
2.	Каламбака	«Hotel Douriani House»	***	10 номерів	56€
3.	Волос	«Volos Palace»	****	13 номерів	64€
4.	Урануполіс	«Makedonia Hotel»	**	13 номерів	40€
5.	Верія	«Agroktima Kapsali»	***	15 номерів	35€

➤ *Транспортне забезпечення туру*

У Греції працюють представництва практично всіх відомих авіакомпаній світу, також Греція має прямі повітряні лінії з багатьма країнами світу. З Києва до Греції літає прямий рейс PS 353 українського авіаперевізника «МАУ». Літак вилітає з аеропорту «Бориспіль» (КВР) і приземляється в Афінах, в міжнародному аеропорту «Елефтеріос Венізелос» (ATH), що знаходиться на досить віддаленій відстані від дестинацій, що входять в маршрут паломництва. Назад до столиці України можна повернутися прямим рейсом PS 354.

Кращим варіантом буде рейс авіакомпанії «Ellinair», що базується в міжнародному аеропорту міста Салоніки. Цей аеропорт, названий на честь історичної області «Македонія», другий за величиною у Греції; розташований в 14 км від центру міста. Як цивільний аеропорт він почав функціонувати з 1947 р. і сьогодні обслуговує більше 3,5 млн. пасажирів на рік.

Програмою туру передбачено, що авіаперевезення туристів буде відбуватися з Міжнародного аеропорту «Жуляни» у м. Київ літаком авіакомпанії «EllinAir» до Міжнародного аеропорту «Македонія» у м. Салоніки. Інформація про графік авіарейсів подана у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Графік авіарейсів компанії «Ellinair» з України до Греції

Сполучення	Компанія	Дні тижня	Відправлення	Прибуття
Київ–Салоніки	Ellinair	1,3,4,5,6,7	13.45	16.05
Салоніки–Київ	Ellinair	1,3,4,5,6,7	23:50	02:05

З Міжнародного аеропорту «Македонія» до всіх засобів розміщення і туристичних дестинацій трансфери проводяться транспортом туристичного оператора «MouzenidisTravel», автопарк якого складається з найсучасніших автобусів А класу (2007-2009 року випуску, місткість від 16 до 83 посадкових місць) марок «Mercedes», «Setra» (SETRAS 411 HD, S 415 HD, S 416 HDH, S 431 DT; MERCEDES 519 Sprinter) (додаток Х.1, Х.2). Переїзд територією Грецію буде відбуватися в основному автомагістралями А2 та А3.

➤ **Програма перебування**

Тур розпочинається посадкою на літак в Міжнародному Аеропорті «Жуляни» та послідовним вильотом до міста Салонік. Детальна програма перебування (з урахуванням відмінностей для групи чоловіків і жінок в окремі дні) презентована у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Програма перебування у турі «Духовна велич Греції»

День	Місто	Програмні заходи	
		для жінок	для чоловіків
1 день	Салоніки	Приліт у м.Салоніки	
		Зустріч, трансфер та заселення у готель «Aegeon». Вечеря	
2 день	Салоніки	Сніданок	
	Суроті, Василіка	Відвідування монастиря Іоанна Богослова та Ставропігійського монастиря святої Анастасії Узорішительниці	
		Обід	
		Оглядова екскурсія містом Салоніки. Храм св. Димитрія Солунського, де знаходиться його мощі, храм св. Софії, кафедральний собор св. Григорія Палами, де зберігаються його мощі, монастир св. Феодори Солунської	
		Вечеря. Вільний час	
3 день	Салоніки	Сніданок. Виселення з готелю	
		Переїзд до селища Уранополіс. Заселення у готель «Macedonia»	
		екскурсія-крузь вздовж узбережжя Святої гори Афон	оглядова екскурсія Урануполісом
		Обід. Вільний час	
4 день	Уранополіс–Каламбака;	Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд до Каламбаки. Відвідування монастирів Метеор. Заселення у «Hotel Douriani House». Обід. Вільний час	Сніданок. Зустріч з гідом біля офісу паломницького центру «Солунь» в Урануполі. Отримання діямонітирiona в Бюро паломників. Відправлення на Афон на рейсовому поромі о 09:45. Прибуття на пристань монастиря Ксенофонт. Переїзд на машині в столицю Афона – Кар'ес. Відвідування скиту Апостола Андрія Первозванного, переїзд в
	Уранополіс–Афон.		

			Іллінський скит, а потім - в монастир Пантократор. Всеношна. Ночівля в монастирі
5 день	Волос Афон	Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд у Альмірос. Відвідування жіночого монастиря Като Ксенія. Заселення у готель у селищі Волос. Обід. Вільний час	Після ранньої літургії і трапези, відвідування монастирів: Іллінський скит, Ставронікіта, Іверський, Філофей, Каракал, джерело Афанасія Афонського, монастир святого Пантелеймона. Трапези і ночівля в монастирях
6 день	Волос– Верія Афон– Урануполіс– Верія	Сніданок. Виселення з готелю. Оглядова екскурсія містом Волос та відвідування церкви св. Костянтина, церкви св. Миколая, собор Преображення Господнього, Храм Святої Трійці, церкви Живоносного Джерела	Після ранньої літургії і трапези виселення з монастирської обителі. Переплиття поромом в селище Урануполіс
		Переїзд у місто Верія. Заселення у готель. Обід. Відвідування скит Іоанна Предтечі	
7 день	Верія - Салоніки	Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд в Салоніки, аеропорт «Македонія». Виліт	

Представлений альтернативний паломницький тур зорієнтований на сімейне паломництво до Греції. Мета розробки цього туру викликана реальним попитом на туристичному ринку. Під час розробки програми туру було враховано побажання потенційних споживачів, отриманні під час проходження міжнародного стажування у Греції (літній сезон 2019 р.). У вартість туру включено переліт Київ – Салоніки – Київ, проживання та харчування у засобах розміщення, трансфер та екскурсійна програма по усьому маршруту та поліс міжнародного страхування (додаток Х). Вартість транспортного та екскурсійного обслуговування на маршруті розрахована згідно цін (прайс-листа) туристичного оператора «MouzenidisTravel» (додаток Ш).

Вартість туру для жінок складає 952,9 €, а для чоловіків – 894,4 €. Різниця у вартості пов'язана із окремими пунктами у програмі перебування (проживання на Афоні для чоловіків безкоштовне, однак є додаткові витрати на оформлення візи). Загальна вартість туру на двох осіб складає 1 847,3 €, однак за умови купівлі пакетного туру «Духовна велич Греції» для чоловіка і жінки – передбачена знижка 10% (1 660 €).

Розроблений тур пройшов апробацію у 2019 р. та отримав схвальні відгуки. У 2020 р. заплановане вдосконалення цього туристичного продукту, після чого він може бути включений до переліку туристичних пропозицій міжнародного туристичного оператора «Музенідіс Тревел Львів».

ВИСНОВКИ

У наш час на ринку міжнародного туризму релігійний туризм є самостійним видом зі сформованими традиціями та особливою ресурсною базою. У сучасному глобалізованому світі цей вид туризму набуває нових форм і наповнюється новим змістом. Поряд із усталеними різновидами релігійного туризму (паломницький туризм та релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості) популярним стає явище духовного світського паломництва, метою якого є прагнення до духовного очищення, самовдосконалення та досягнення таємниць Всесвіту. У свою чергу ресурсна база релігійного туризму поповнюється «місцями сили», що володіють особливою енергетикою. Таким чином, релігійний туризм забезпечує широкий спектр функцій: інтеграційну, комунікаційну, регулятивну, світоглядну, духовно-просвітницьку, рекреаційну, пізнавальну та соціальну.

Географія релігійного туризму охоплює всі континенти, а його ключові епіцентри найчастіше прив'язані до основних святинь християнства, мусульманства, індуїзму, юдаїзму, буддизму, сикхізму, синтоїзму тощо. Про масштабність цього виду туризму свідчать дані Всесвітньої туристичної організації й Альянсу релігій та охорони природи, які декларують, що релігійний туризм щорічно охоплює від 200 до 300 млн. осіб.

Релігійний туризм у Європейському туристичному регіоні визначається домінуванням християнських святинь, а релігійні тури найчастіше пов'язані з відвідуванням християнських осередків з метою вшануванням реліквій та культу святих. Основними епіцентрами релігійного туризму у цьому регіоні є Ватикан, Єрусалим (Ізраїль), Ченстохова (Польща), Фатіма (Португалія), Лурд, Тезе (Франція), Монсеррат, Ель Росіо, Сантьяго-де-Компостела (Іспанія) тощо.

Популярним напрямком для здійснення паломництва серед християн східного обряду є Греція, 98% населення якої визнає себе православними. Ця середземноморська країна відома не лише розкішними курортами, античною історико-культурною спадщиною і природно-рекреаційними ресурсами, але й збереженими християнськими традиціями, сакральними пам'ятками світового

значення та давніми центрами паломництва, що приваблюють туристів не лише з Європи, але й з усього світу.

Для християн Греція є надзвичайно важливим осередком паломництва, оскільки на її території знаходиться Автономна чернеча держава Святої гори Афон. Її основними туристичними ресурсами є 20 православних монастирів, скити, каливи, келії та інші форми чернечого життя, а сам Афон внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у 1988 р. за шістьма критеріями як важлива природня й історико-культурна пам'ятка. Специфіка Афону полягає у тому, що на його територію можуть потрапити виключно чоловіки, а жінки можуть помилуватися місцевою мальовничою природою і відчутти духовну велич цієї чернечої обителі лише з палуби круїзного лайнера.

Аналіз українського туристичного ринку продемонстрував, що туристичні оператори пропонують традиційні кількадевні паломницькі тури для чоловіків на Афон, завчасно отримавши дозвіл в Україні. На противагу, нами було розроблено альтернативний паломницький тур «Духовна велич Греції», який дозволяє здійснювати сімейне паломництво до Греції з можливістю спільно оглянути збережені християнські пам'ятки та реліквії. Маршрут туру охоплює відомі релігійні центри у містах Суроті, Василіка, Каламбака, Урануполіс, Метеори, Альмірос, Волос та Верія. Основним елементом програми перебування є Афон, територію якого чоловіки зможуть відвідати, у той час як жінки матимуть змогу ознайомитися з чернечою державою під час круїзної екскурсії вздовж західного узбережжя Афону. Таким чином чоловіки і жінки у можливий і дозволений спосіб зможуть долучитись до пізнання Афону, який називають Земним уділом Богородиці.

Тур «Духовна велич Греції» був апробований у 2019 р. під час проходження міжнародного стажування та отримав схвальні відгуки. Під час літнього сезону 2020 р. заплановане вдосконалення цього туристичного продукту з метою його подальшого включення у перелік туристичних пропозицій туристичного оператора «Музенідіс Тревел Львів».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреолі тур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://andreolli.com.ua/>.
2. Афон. Паломничество. Энциклопедия Афона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://athos.guide/monasteries>.
3. Божук Т. Поняття, функції та завдання релігійного туризму // Вісник Львівського університету. Серія геогр. – 2010. – Вип. 38. – С. 37-44.
4. Божук Т. Релігійний туризм: становлення і функціонування // Географія і туризм: європейський досвід: Мат. III міжнар. конф. (Львів-Брюховичі, 9-11 жовтня 2009 р.). – Львів, 2009. – С.27-30.
5. Божук Т. Формування релігійно-туристичної індустрії // Географія та туризм. – 2011. – Вип.14. – С. 132-136.
6. Древо. Открытая православная энциклопедия. Афон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drevo-info.ru/articles/180.html>
7. Жінки на Святій Горі: сучасні історії порушень багатовікової заборони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://religions.unian.ua/afon/1998029-jinki-na-svyatyy-gori-suchasni-istoriji-porushen-bagatovikovoji-zaboroni-ros.html>.
8. Каноны Православной Церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ktds.org.ua/-/media/files/1/4/1450022520-kanoni-pravoslavnoi-cerkvy.pdf>
9. Кифяк В. Ф. Організація туризму: Навчальний посібник / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги XXI, 2008. – 344 с.
10. Конфесійна структура населення України і створення Православної Церкви України: травень 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oou.org.ua/2019/05/24/konfesijna-struktura-naselennya-ukrayiny-i-stvorennya-pravoslavnoyi-czerkvy-ukrayiny-traven-2019/>.
11. Косолапов А. Б. Туристское страноведени. Европа и Азия / А. Б. Косолапов. – М. : КноРус, 2005. – 400 с.

12. Любіцева.О.О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник/ О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с.
13. Мальська М.П. Міжнародний туризм /Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
14. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Європа: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
15. Монастыри Афона. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://allcastle.info/europe/greece/007>.
16. Норман Дейвіс. Європа: Історія. Переклав з англійської Петро Тарашук. – Київ: Основи, 2006. – 1502 с.
17. Паломнический центр Солунь. Афон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.solun.gr/holy-places-greece/3-athos>
18. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку релігійно-паломницького туризму в Греції / В. О. Патійчук // Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 14–15 травня 2015 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – С. 151–156.
19. Патійчук В. О., Швець О. В. Греція як світовий центр релігійного туризму / Збірник матеріалів II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції «Актуальні проблеми країнознавчої науки» (м. Луцьк, 14-15 травня 2015 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – С. 151-156.
20. Пуряєва Н. Проща – екзотична екскурсія чи шлях до бога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pilgrimage.in.ua/proscha-ekzotychna-ekskursiya-chy-shlyah-do-boha/>.
21. Супруненко Ю. Святой Афон. Удел Богородицы. Исторический путеводитель. — М.: Вече, 2015. – 304 с.

22. Яроцький П. Л. Паломницький (релігійний) туризм в Україні: перспективи розвитку / П. Л. Яроцький. Релігієзнавство. Навчальний посібник. 2-ге вид. – К., 2004. – 308 с.
23. Arrivals of non-residents in Greece / Hellenic statistical authority [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.statistics.gr/en/statistics>.
24. Athos Receives Over 1 Million Tourists Annually: [Electronic resource]. – Access mode: <https://greece.greekreporter.com/2011/03/25/athos-receives-over-1-million-tourists-annually/>.
25. Eidelman B., Fakhrutdinova L., Bunakov O., Gabdrakhmanov N., Grigorieva E. Religious tourism in the tourism system // Revista San Gregorio, 2017. – № 20, P. 97-102.
26. European Commission. Population: Demographic Situation, Languages and Religions in Greece [Electronic resource]. – Access mode: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/population-demographic-situation-languages-and-religions-33_en.
27. First UNWTO International Congress on Tourism and Pilgrimages explores the link between tourism and spiritual routes [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.unwto.org/archive/europe/press-release/2014-09-16/first-unwto-international-congress-tourism-and-pilgrimages-explores-link-be>.
28. Global travel and tourism industry — Statistics & Facts [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.statista.com/topics/962/global-tourism/>.
29. History of Mount Athos [Electronic resource]. – Access mode: <https://mountathos360.com/en/istoria/>.
30. Information about Mount Athos Halkidiki Greece [Electronic resource]. – Access mode: <http://mountathosinfos.gr/>.
31. International Tourism Highlights 2019 Edition [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>.
32. Mount Athos – History and Cultural Relations [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.everyculture.com/Europe/Mount-Athos-History-and-Cultural-Relations.html>.

33. Mount Athos Area Organization [Electronic resource]. – Access mode: <http://en.mountathosarea.org/>.
34. Mount Athos: development policies for short-term religious tourism [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.inderscience.com/info/inarticle.php?artid=48993>.
35. MouzenidisTravel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mouzenidis.com/uk-ua>.
36. Pilgrimage Tourism And Its Economic Dimensions Tourism Essay [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.ukessays.com/essays/tourism/pilgrimage-tourism-and-its-economic-dimensions-tourism-essay.php>.
37. Pilgrims Informations [Electronic resource]. – Access mode: <http://mountathosinfos.gr/pilgrims-informations/>.
38. The «Avaton» (Restriction of Access) of the Holy Mountain [Electronic resource]. – Access mode: <https://pemptousia.com/2013/02/the-avaton-restriction-of-access-of-the-holy-mountain/>.
39. The Alliance of Religions and Conservation. Pilgrim numbers [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.arcworld.org/projects.asp?projectID=500>.
40. The Importance of Religious Tourism and Pilgrimage: reflecting on definitions, motives and data [Electronic resource]. – Access mode: <https://arrow.tudublin.ie/cgi/viewcontent.cgi?article=1219&context=ijrtp>.
41. The JC. Com. How Thomas Cook helped shape the Israel of today [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.thejc.com/news/news-features/how-thomas-cook-helped-shape-the-israel-of-today-1.493690>.
42. The Monastery of Megisti Lavra [Electronic resource]. – Access mode: macedonian-heritage.gr/Athos/Monastery/Megisti%20Lavra.html.
43. World Heritage List [Electronic resource]. – Access mode: <http://whc.unesco.org/en/list>.
44. World Tourism Organization UNWTO [Electronic resource]. – Access mode: <http://www2.unwto.org/>.

Основні функції релігійного туризму

Функція релігійного туризму	Сутність
інтеграційна	об'єднання людей за конфесійною приналежністю; створення умов для солідарності і згуртованості соціальних груп, підтримка рівноваги релігійних суспільних відносин, їхньої гармонізації
комунікаційна	можливість спілкування людини з одновірцями, з Богом
регулятивна	забезпечення поведінки людини за заздалегідь визначеною схемою (культові обряди, норми, вимоги тощо)
світоглядна	дає змогу уявити свою картину світу, зокрема зрозуміти, у чому сенс людського життя, місія людини на Землі
духовно-просвітницька, теологічна	ознайомлення з основами віри, з релігійними практиками
рекреаційна, терапевтична	оздоровлення, зцілення (зняття виробничої чи невиробничої психофізіологічної втоми, душевних мук), відновлення фізичних і духовних сил людини
естетична	розвиток естетичного і художнього смаку
культурно-пізнавальна	ознайомлення з архітектурою, історичними та мистецькими характеристиками певних сакральних споруд, їхньої релігійною та духовною суттю
компенсаційна	зняття життєво важливих суперечностей і проблем людського буття; психологічно компенсує обмеженість, безсилля, залежність людей від умов існування, наповнює сенс їхнього життя
соціокультурна	гармонійний розвиток особистості; зближення народів
економічна	формування сфери послуг і зв'язків з іншими галузями господарства; розвиток окремих територій і сприяння зайнятості населення; збільшення грошових надходжень до бюджету
виховна	одержання знань протягом мандрівки про сакральні об'єкти у краєзнавчому, історико-архітектурному та мистецько-сакральному аспектах

Макрорегіони світового паломництва [13]

№ з/п	Назва регіону
1.	Європа з домінуванням християнства
2.	Північна Америка з домінуванням християнства й іншими численними релігіями
3.	Латинська Америка з переважанням християнства і місцевими традиційними релігіями
4.	Північна Африка з переважанням ісламу
5.	Західна і Східна Африка, де панує іслам та існують окремі центри християнства і традиційних релігій
6.	Західна Азія з домінуючим ісламом й анклавом християнства й іудаїзму
7.	Південна Азія, де поширилися індуїзм і буддизм, а також існують центри християнства, джайнізму, сикхізму та ісламу
8.	Південно-Східна Азія з переважанням буддизму, ісламу, християнства й анклавом індуїзму
9.	Східна Азія з панівним буддизмом, конфуціанством, синтоїзмом й осередками ісламу та християнства
10.	Центральна Азія з домінуючим буддизмом, переважно ламаїзмом
11.	Середня Азія з пануванням ісламу

Картоschema розташування монастирів Афону

**Зразок загального дозволу на відвідування Автономної чернечої держави
Святої гори (генікона діамонітиріон)**

ΚΑΡΥΑΙ, ΤΗ 17 / 7 / 1979

ΙΕΡΑ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ
ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΑΘΩ

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 5178

ΔΙΑΜΟΝΗΤΗΡΙΟΝ

Π Ρ Ο Σ

ΤΑΣ ΕΙΚΟΣΙΝ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΜΟΝΑΧ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Α Θ Ω

Ο κομιστής του παρόντος Ιεροκοινωσφραγίστου και ένυπογράφου γράμματος ήμων

κ. *Γερμανίας*

συνιστώμενος ήμιν υπό του *με άδειαν παραμονής ήμερών (4) 28.6.79*

άφικετο πρὸς επίσκεψιν τῶν Ἱερῶν σκηνομάτων καὶ προσκύνησιν τῶν ἐν Αὐτοῖς ἀποκειμένων Ἱερῶν καὶ Ὁσίων τῆς Πίστεως ήμῶν.

Παρακαλεῖσθε ἕθεν, ὅπως παράσχητε αὐτῷ, πρὸς τῇ φιλόφρονι ὑποδοχῇ καὶ πᾶσαν ἄμα δυνατὴν φιλοξενίαν καὶ περιποίησιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ δι' ἐν ἔρχεται αὐτόσε σκοποῦ.

Ἐφ' ὃ καὶ διατελοῦμεν λίαν φιλαδέλφως ἐν Χριστῷ ἀδελφοί

Οἱ Ἐπιστάται τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὄρους Ἀθῶ

Ὁ Χιλιανδαρίου	Πρωτεπιστάτης	<i>Γερον. Γρηγορίου</i>
Ὁ Εἰεροποτάμου	Ἐπιστάτης	<i>Γερον. Εὐδόξου</i>
Ὁ Ἀγίου Παύλου	»	<i>Γερον. Γεωργίου</i>
Ὁ Ὁσίου Γρηγορίου	»	<i>Γερον. Ηὐζώνη</i>

Зразок індивідуального дозволу на відвідування Автономної чернечої держави Святої гори (ідікон діамонітиріон)

ΙΕΡΑ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ
ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΛΘΩ

ΚΑΡΥΛΙ ΤΗ:04-11-2013.....
ΛΗΓΕΙ ΤΗ:07-11-2013.....
AA-0/1

18578

ΕΙΔΙΚΟΝ ΔΙΑΜΟΝΗΤΗΡΙΟΝ

I. ΜΟΝΗ ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ

Ὁ κομιστὴς τοῦ παρόντος ἱεροκοινοσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου γράμματος ἡμῶν κύριος ΑΝΔΡΕΑΣ

τοῦ ΒΛΑΔΙΜΗΡ θρήσκευμα: ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ

ιδιότης:

ἀρ. Δ.Α.Τ.: ἀρ. Διαβ.:

πόλις ἢ χώρα: ἔλαβε τὴν ἡμετέραν ἄδειαν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐπιγραφομένου εἰς τὸ παρὸν Ἱεροῦ Σκηνώματος, προσκληθεὶς παρ' αὐτοῦ πέραν τοῦ προβλεπομένου ἡμερησίου ἀριθμοῦ εἰσερχομένων εἰς Ἅγιον Ὄρος. Τὸ παρὸν δὲν δικαιολογεῖ τὸν κομιστὴν του νὰ ζητήσῃ φιλοξενίαν ἀπὸ ἕτερον Ἱερὸν Σκήνωμα τοῦ Ἁγίου Ὄρους πλὴν τοῦ ἐπιγραφομένου.

Ἐφ' ᾧ διατελοῦμεν λίαν φιλαδέλφως ἐν Χριστῶ ἀδελφοὶ

ΟΙ ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΛΘΩ

Ο ΧΙΛΙΑΝΔΑΡΙΟΥ	ΠΡΩΤΕΠΙΣΤΑΤΗΣ	<i>Ἱερομ. Στεφαν</i> <i>Ἱερομ. Παῦλος</i> <i>Γέρον Νικόδημος</i> <i>Ἱερομ. Παΐσιος</i>
Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ	
Ο ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ	
Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ	ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ	

1268420

Графік курсування поромів
«Агіос Пантелеімонос» та «Аксіон Есті» *

ЩОДЕННО			
Відправлення з Урануполіса	09:45	Прибуття до Дафні	12:00
Відправлення з Дафні	12:10	Прибуття в Урануполіс	14:15

* Під час маршруту від Урануполіса до Дафні пором робить зупинки з висадками в монастирях, які розташовані вздовж західного узбережжя Чернечої держави.

Графік курсування ранкового порому «АГІА ANNA»

ПОНЕДІЛОК—П'ЯТНИЦЯ		СУБОТА	
Відправлення з Урануполіса на Афон	06:30	Відправлення з Урануполіса на Афон	07:00
Прибуття в Дафні	08:00	Прибуття в Дафні	08:30
Відправлення з Дафні в Кафсокалівію	08:05	Відправлення з Дафні в скит святої Анни	08:35
Прибуття в Кафсокалівію	09:20	Прибуття в Скит святої Анни	09:50
Відправлення з Кафсокалівії в скит святої Анни	09:30	Відправлення з скиту святої Анни	10:00
Прибуття в скит святої Анни	09:50	Прибуття в Дафні	11:10
Відправлення з скиту святої Анни в Дафні	10:00	Відправлення з Дафні в скит святої Анни	12:15
Прибуття в Дафні	11:10	Прибуття в скит святої Анни	13:10
Відправлення з Дафні в Кафсокалівію	12:45	Відправлення зі скиту святої Анни в Дафні	13:15
Прибуття в Кафсокалівію	14:15	Прибуття в Дафні	14:15
Відправлення з Кафсокалавії в Дафні	14:20	Відправлення з Дафні в Урануполіс	14:45
Прибуття в Дафні	15:30	Прибуття в Урануполіс	16:15
Відправлення з Дафні в Урануполіс	15:45		
Прибуття в Урануполіс	17:10		
НЕДІЛЯ			
Відправлення з Урануполіса на Афон		10:30	
Прибуття в Дафні		12:00	
Відправлення з Кафсокалівії в скит святої Анни		12:15	
Прибуття в скит святої Анни		13:10	
Відправлення зі скиту святої Анни в Дафні		13:15	
Прибуття в Дафні		14:15	
Відправлення з Дафні в Урануполіс		14:30	
Прибуття в Урануполіс		16:10	

**Графік курсування швидкісного катера «Мікра Агіа Анна»
(«МІКРА АГІА ANNA»)***

ПОНЕДІЛОК–П'ЯТНИЦЯ			СУБОТА	
Відправлення з Урануполіса	08:00	11:45	08:00	11:45
Прибуття в Дафні	08:40	12:30	08:40	12:30
Відправлення з Дафні	08:45	12:35	08:45	12:35
Прибуття у Велику Лавру	09:25	13:15	09:25	13:15
Відправлення з Великої Лаври	09:30	13:20	09:30	13:20
Прибуття в Дафні	11:00	14:10	11:00	14:10
Відправлення з Дафні	11:05	14:45	11:05	14:15
Прибуття в Урануполіс	11:40	15:30	11:40	14:50
НЕДІЛЯ				
Відправлення з Урануполісу	08:30	Відправлення з Урануполісу	11:00	
Прибуття в Дафні	09:10	Прибуття в Дафні	11:40	
Відправлення з Дафні	09:15	Відправлення з Дафні	11:45	
Прибуття в скит святої Анни	09:25	Прибуття у Велику Лавру	12:25	
Відправлення з скиту святої Анни	09:30	Відправлення з Великої Лаври	12:30	
Прибуття в Дафні	10:00	Прибуття в Дафні	13:10	
Відправлення з Дафні	10:05	Відправлення з Дафні	13:15	
Прибуття в Урануполіс	10:45	Прибуття в Урануполіс	14:00	

* необхідно заздалегідь забронювати місця (тел: 6995 105 105)

**Порівняльна характеристика паломницьких турів,
що включають відвідування Святої гори Афон**

Критерії порівняння	Характеристика турів		
Назва підприємства	«Андреоллі-Тур»	«JoinUp!»	«MouzenidisTravel»
Назва туру	«Паломницький тур на Святий Афон»	«Афон за 6 днів»	«Паломництво на Святий Афон»
Тривалість	7 ночей	7 ночей	7 ночей
Об'єкти огляду	Монастирі Афону	Столиця Кар'єс, храм Протат, монастир Велика Лавра, монастирі Філофей, Хіландар, св. Павла, св. Пантелеймона, Кутлумуш, Есфігмен, Зограф, Констамоніт, Ватопед, Іверський, Ставронікіта, Пантократор, Дохіар, Ксенофонт, печера св. Сави Сербського, Андріївський та Іллінський скит	Столиця Кар'єс, Дохіар, Ксенофонт, Дафні, скит св. Анни, монастир св. Павла, Діонісіат, Андріївський скит, храм Протат, Кутлумуш, сербська келія Тіпікарниця, келія Панагуда, Іверський монастир, Ставронікіта, Пандократор, Ватопед, Філофей, Каракалл, Ксіропотам, монастир св. Пантелеймона
Програма подорожі	<p>1 день. Салоніки–Урануполіс. Зустріч в аеропорту «Македонія». Груповий трансфер в м. Урануполіс. Розміщення в готелі.</p> <p>2 день. Урануполіс–Афон. Сніданок в готелі. Самостійне оформлення документів у представництві Святої гори в м. Урануполіс (за попереднім дозволом, отриманим через паломницький</p>	<p>1 день. Салоніки–Урануполіс. Зустріч в аеропорту «Македонія» м. Салоніки. Груповий трансфер в готель. Розміщення в готелі м. Урануполіс «Ouranoupolis Princess Hotel».</p> <p>2 день. Урануполіс–Афон. Сніданок в готелі. Отримання діамонітіріона в представництві Святої гори в Урануполісі. Самостійна купівля квитків на пором. Відправлення на поромі на Афон о 09:45. Вихід з порома в центральному порту Афона – Дафні. Зустріч з представниками паломницької служби. Переїзд до столиці Афону – м. Кар'єсу та поселення. Відвідування Протата – стародавнього храму Афону. Повернення на обід. Відвідування монастиря</p>	<p>1 день. Салоніки–Урануполіс. Приліт в аеропорт «Македонія». Груповий трансфер в м. Урануполіс. Розміщення в готелі.</p> <p>2 день. Урануполіс–Афон Сніданок у готелі. 08:30 – зустріч з гідом біля офісу «Солунь» в м. Урануполіс. Отримання діамонітіріона. Відправлення на поромі в 09.45. Прибуття в монастир Дохіар. Піший перехід берегом до монастиря Ксенофонт. Розміщення в готелі монастиря. Відпочинок. Трапеза. Ночівля.</p> <p>3 день. Афон. Вранці переїзд на поромі в Дафні. Пересадка на пором, який відправляється в скит св. Анни. Вихід на пристані монастиря св. Павла (за бажанням</p>

	<p><i>центр Солунь</i>). Купівля квитків на пором. Відправлення на поромі на Святу Гору о09:45. Під час перебування на Святій Горі паломники дотримуються статуту монастиря, в якому живуть, відвідують церковні служби. У монастирях трапеза 2 рази на день: вранці і ввечері.</p> <p>3-6 дні.Афон. Перебування на Святому Афоні.</p> <p>7 день.Афон–Урануполіс–м. Салоніки. Відправлення в порт Урануполіс. Переїзд в м. Салоніки (<i>самостійно</i>). Розміщення в готелі м. Салоніки.</p> <p>8 день.Салоніки–аеропорт. Відправлення в аеропорт «Македонія» (<i>самостійно</i>). Виліт.</p>	<p>Хіландар, печери св. Сави Сербського та Андріївського скиту. Відвідування монастиря Кутлумуш.</p> <p>3 день.Афон. Близько 04:30 ранку – початок богослужіння в монастирі Есфігмену. Повернення на сніданок до 8 ранку. Паломництво по святинях Афона: Хіландар, Зографу (на території якого знаходиться закинтий український скит Чорний вир, який запорізькі козаки побудували у 1747 р), Констаноніт. Повернення на обід. Відправлення в монастир Ватопед на вечірне богослужіння.</p> <p>4 день. Афон. Ранкове богослужіння в Іверському монастирі (за бажанням). Повернення на сніданок. Паломництво святинями Афону: Ставронікіта, Пантократор, Іллінський запорізький скит. Вечірне богослужіння в монастирі Есфігмен.</p> <p>5 день. Афон. Ранкове богослужіння в монастирі Кутлумуш. Паломництво в монастир св. Павла, де зберігаються дари волхвів. Вечірне богослужіння в Андріївському скиті.</p> <p>6 день. Афон. Ранкове богослужіння в Андріївському скиті. Паломництво в монастир Велика Лавра, вечірне богослужіння в монастирі Філофей.</p> <p>7 день. Афон. Ранкове богослужіння в монастирі Есфігмен. Виїзд прочан з речами. Відправлення в паломництво святинями Афону: Дохіар, Ксенофонт, монастир св. Пантелеймона,</p>	<p>група може зійти на зупинку раніше і відвідати монастир Діонісіат, після чого пішки стежкою дійти до монастиря св. Павла). Перехід на скит св. Анни. Розміщення в готелі скиту. Відпочинок. Трапеза. Ночівля.</p> <p>4 день. Афон. Вранці після трапези спуск до порома і відправлення в Дафні. Пересадка на рейсовий автобус. Розміщення в Андріївському скиті. Піший перехід в Кар’єс. Відвідування храму Протата. Перехід до монастиря Кутлумуш, відвідування сербської келії Тіпикарниця. Повернення в скит. Ночівля.</p> <p>5 день. Афон. Вранці піший перехід на келію Панагуда, де трудився старець Паїсій Святогорець, піший перехід в Іверський монастир. Після чого берегом моря через монастир Ставронікіта перехід в монастир Пандократор. Розміщення в готелі монастиря. Відпочинок. Трапеза. Ночівля. За бажанням група може на місці орендувати автобус (оплата на місці) і зробити поїздку у Ватопед, Філофей та Каракалл.</p> <p>6 день. Афон. Вранці після трапези трансфер (оплачується на місці) до монастиря Ксіропотам. Перехід у монастир св. Пантелеймона (у випадку якщо монастир не приймає, ночівля буде організована в сусідній обителі). Розміщення в готелі монастиря.</p>
--	---	---	--

		Відправлення з пристані монастиря св. Пантелеймона близько 12:15. Прибуття в Урануполіс. Розміщення в готелі «Ouranopolis Princess Hotel». 8 день. Салоніки – аеропорт. Сніданок в готелі. Відправлення в м. Салоніки. Аеропорт «Македонія». Виліт.	Відпочинок. Трапеза. Ночівля. 7 день.Афон–Урануполіс. Вранці після трапези виїзд на поромі в м. Урануполіс. Розміщення в готелі. 8 день.Урануполіс–Салоніки. Сніданок.Трансфер в аеропорт «Македонія». Виліт.
Місце виїзду/вильоту	Львів	Київ	Київ, Львів
Засоби розміщення	Проживання в першу і останню ніч в м. Урануполіс в одно-, двох- або тримісному номері	Проживання в першу і останню ніч в м. Урануполіс в одно-, двох- або тримісному номері	Проживання в першу і останню ніч в м. Урануполіс в одно-, двох- або тримісному номері
Перевезення та трансфер	Авіапереліт, груповий трансфер з аеропорту до м. Урануполіс і назад	Авіапереліт, груповий трансфер з аеропорту до м. Урануполіс і назад	Авіапереліт, груповий трансфер з аеропорту до м. Урануполіс і назад, бронювання діамонітиріона та нічівлі у монастирях, послуги гіда на Афоні, квитки на пором Урануполіс–Афон–Урануполіс.
Харчування	Сніданки в готелях, харчування в монастирях	Сніданки в готелях, харчування в монастирях	Сніданки в готелях, харчування в монастирях
Ціна	Від 436 євро	Від 1176 євро	Від 1079 євро
Додаткові витрати	Оформлення документів на відвідування Афону (вартість уточнювати додатково), діамонітиріон (25€);квитки на пором (8,50€*2=17€).	Діамонітиріон (25 €),квитки на пором (8,50 € * 2 = 17 €)	Діамонітиріон (25 €), трансфер на Афоні

**Програма туру «Святий Афон» від компанії «MouzenidisTravel»,
що включає відвідування Святої гори Афон**

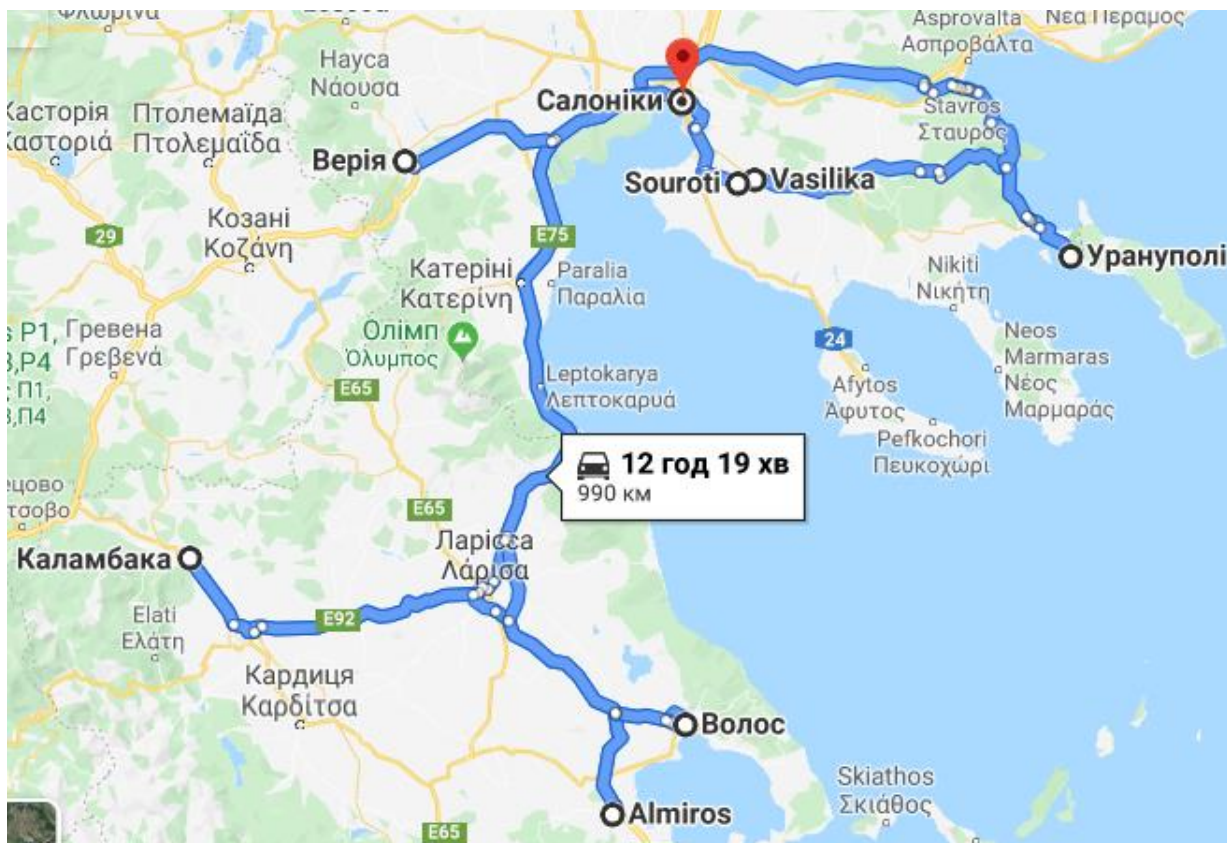
День	Програма
1	Салоніки–Урануполіс Приліт в аеропорт «Македонія». Груповий трансфер в Урануполіс. Розміщення в готелі.
2	Урануполіс–Афон Сніданок у готелі. О 08.30 збір біля офісу «Солунь» в Урануполісі. Зустріч з гідом. Отримання діамонітиріона на пристані. Відправлення на поромі о09.45. Вихід на пристані скиту св. Анни. Розміщення в скиті. Вечірнє богослужіння (за бажанням). Трапеза. Ночівля.
3	Афон Підйом на вершину Афону (з собою потрібно мати спальний мішок, запас продуктів та води, трекінгове взуття, ліхтарик, що кріпиться на голову). Розміщення та ночівля в келії Панагія.
4	Афон Сходження на вершину, після чого спуск до скиту св. Анни. Перехід в монастир св. Павла. Розміщення в монастирському готелі. Участь у вечірньому богослужінні (за бажанням). Трапеза. Відпочинок. Ночівля.
5	Афон Вранці після трапези спуск до пристані, виїзд на поромі в Дафні. Переїзд в Кар'єс рейсовим автобусом. Розміщення в готелі Андріївського скиту. Відвідування храму Протата, перехід до монастиря Кутлумуш, відвідування сербської келії. За бажанням – прогулянка до келії Панагуда, де жив старець Паїсій Святогорець. Повернення до скиту. Відпочинок. Трапеза.
6	Афон Вранці після трапези переїзд рейсовим автобусом в Дафні. Відправлення в Російський монастир. Розміщення в монастирському готелі. У разі неможливості прийняти групу на ночівлю у монастирі, група буде розміщена в сусідній обителі. За бажанням: піший перехід (приблизно 50 хвилин) до монастиря Ксенофонт, далі перехід в монастир Дохіар. Повернення в Російський монастир. Трапеза. Ночівля.
7	Афон–Урануполіс Вранці після трапези переїзд рейсовим автобусом в Дафні, виїзд на поромі в Урануполіс. Розміщення в готелі.
8	Урануполіс–Салоніки Сніданок. Трансфер в аеропорт «Македонія». Виліт.

* Загальна вартість туру – від 1079 €.

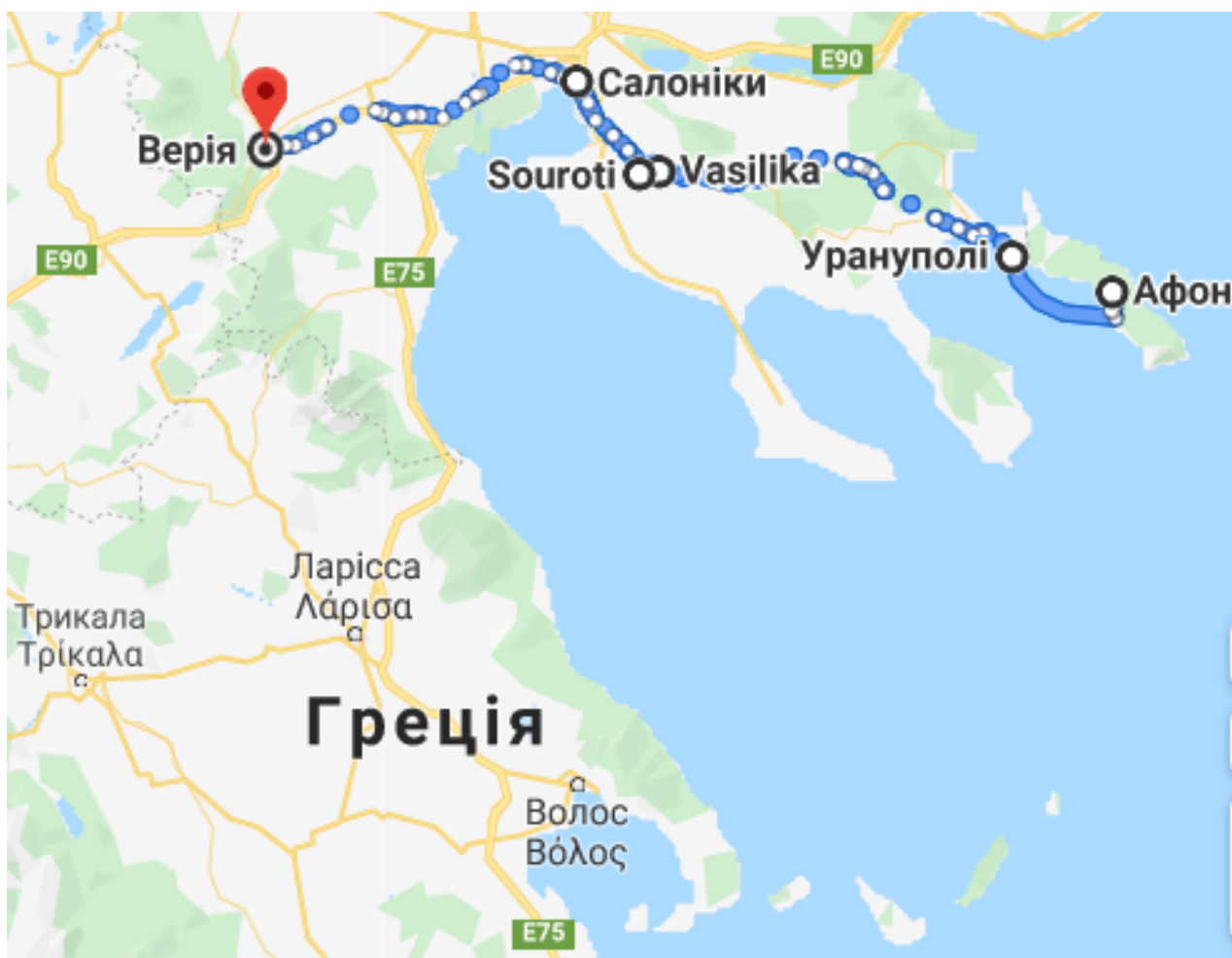
У вартість такого туру входить: авіапереліт, страховка, проживання в готелі в першу і в останню ніч, трансфер аеропорт–Урануполіс–аеропорт, бронювання діамонітиріона і ночівлі в монастирях, послуги гіда на Афоні, трансфери за програмою, квитки на пором Урануполіс–Афон–Урануполіс.

У вартість туру не входить: гербовий збір в касу Святої гори за видачу діамонітиріона, переміщення територією Афону рейсовим транспорті (вартість~15 євро).

**Картосхема маршруту туру «Духовна велич Греції»
(для жіночої групи)**

**Картосхема маршруту туру «Духовна велич Греції»
(для чоловічої групи)**

Базиліка св. Софії, м. Салоніки

Монастирі Метеор

Монастир Ксенофонт

Монастир святого Пантелеймона

Характеристика засобів розміщення для туру «Духовна велич Греції»

№ п\п	Назва готелю, поштова адреса	Розгорнута інформація про готель
1.	готель «Aegeon»; адреса: Egnatia 19, Салоніки, 54630, Греція	<p>Готель розташований у центрі міста Салоніки, недалеко від площі Арістотеля та основних визначних пам'яток.</p> <p>Пропонує повністю обладнані та зі смаком оформлені номери, що ідеально підходять для розміщення як індивідуальних мандрівників, так пар і груп. Кожен з номерів оснащений ванною кімнатою з сучасними зручностями і холодильником.</p> <p>Відмінне місце розташування готелю «Aegeon» задовольнить туристів, які бажають пішки дослідити археологічні пам'ятки міста. Поряд з готелем є бари і ресторани.</p> <p>Вартість проживання складає від 1000 до 1500 грн. за добу з особи.</p>
2.	готель «Hotel Douriani House»; адреса: Kastraki, Каламбака, 42200, Греція	<p>Поряд з дивовижним видом на Метеору, «Hotel Douriani House» пропонує затишні та обладнані номери з безкоштовним Wi-Fi. Монастир святого Миколая знаходиться в декількох хвилинах їзди від засобу розміщення.</p>
3.	готель «VolosPalace»; адреса: Xenophontos & Thrakon, Волос, 38333, Греція	<p>Готель з видом на Пагасетійську затоку зручно розташований у центрі міста Волос. У кожному номері є доступ до Інтернету, міні-бар, телевізор, кондиціонер та ванна кімната з вигодами. Монастир Панагіа Ксенія знаходиться за 48 км від готелю.</p>
4.	готель «Makedonia Hotel»; адреса: Ouranoupolis Center, Урануполі, 63075, Греція	<p>Просторі номери готелю мають балкони, з окремих відкривається чудовий вид на море. Кожне помешкання обладнане системою центрального опалення, кондиціонером, супутниковим телебаченням і безкоштовним Wi-Fi.</p> <p>Відстань від готелю до офісу паломницького центру становить 150 метрів. Заклад ідеально підходить для бажаючих відвідати Афон.</p>
5.	готель «Agroktima Kapsali»; адреса: Vromorigado, 8th km. Veroias- Seliou, Верія, 59100, Греція	<p>Розташований біля підніжжя гори Вермію, між Верією та Селі, готель «Agroktima Kapsali» пропонує відвідати кінську ферму, тенісний корт та бар-ресторан з каміном, які розташовані на його території.</p> <p>Гості готелю можуть безкоштовно насолоджуватися верховою їздою з допомогою інструкторів верхової їзди.</p>

Додаток Ф.1

Мальовничий вид на Метеори з номера готелю «Hotel Douriani House»

Додаток Ф.2

Інтер'єр готельного холу «Volos Palace»

Автопарк «MouzenidisTravel»

Автопарк «MouzenidisTravel»

Зведена калькуляція вартості туру (для жінок) *

№ з/п	Стаття витрат	Вартість за одиницю €/доба	Кількість (од., доби)	Загальна вартість (€)
Проживання та харчування				
1.	Готель «Aegeon»	27	2	54
	«Makedonia Hotel»	20	1	20
	«Hotel Douriani House»	28	1	28
	«Volos Palace»	32	1	32
	«Agroktima Kapsali»	17	1	17
Транспорт, трансфер				
2.	Трансфер по маршруту	45	6	270
	Авіапереліт Київ – Салоніки – Київ	250	1	250
Екскурсійне обслуговування				
3.	Екскурсійна програма на маршруті та супровід гіда-екскурсовода	10	6	60
Страховання				
4.	Поліс міжнародного туристичного страхування	12	1	12
5.	Обмежена собівартість туру			733
6.	Маржинальний дохід $733 * 0,25 * 1,2$			219,9
7.	Загальна вартість туру			952,9

Зведена калькуляція вартості туру (для чоловіків) *

№ з/п	Стаття витрат	Вартість за одиницю €/доба	Кількість (од., доби)	Загальна вартість (€)
Проживання та харчування				
1.	Готель «Aegeon»	27	2	54
	«Makedonia Hotel»	20	1	20
	«Agroktima Kapsali»	17	1	17
Транспорт, трансфер				
2.	Трансфер по маршруту (без врахування трансферу на Афоні)	45	5	225
	Авіапереліт Київ – Салоніки – Київ.	250	1	250
Екскурсійне обслуговування				
3.	Екскурсійна програма по маршруту та супровід гіда-екскурсовода	10	6	60
Оформлення діамонітиріона				
4.	Оформлення діамонітиріона	50	1	50
Страхування				
5.	Поліс міжнародного туристичного страхування	12	1	12
6.	Обмежена собівартість туру			688
7.	Маржинальний дохід $708 * 0,25 * 1,2$			206,4
8.	Загальна вартість туру			894,4

*За умови купівлі пакетного туру «Духовна велич Греції» для чоловіка і жінки - передбачена знижка 10%. За такої умови загальна вартість туру буде складати – 1 660 €.

**Прайс-лист туристических услуг туристического оператора
«MouzenidisTravel»**

Индивидуальные экскурсии. Полуостров Халкидики-2019.	Гид	Minivan	Sprinter
Двухдневные Экскурсии:			
1. АФИНЫ: Метеора – Афины / Дельфы (2 дня)	+	1450	2500
2. КОРФУ: Метеора – Корфу / Мецово (2 дня)	+	1400	2400
Основные Экскурсии:			
1. АФИНЫ	+	900	2000
2. КОРФУ – с заездом в церковь Св.Спиридона	+	900	1700
3. МЕТЕОРА – посещение 2 монастырей + заезд на Олимп / цер.Параскевы / Богородицы	+	850	1600
4. МЕТЕОРА – 2 монастыря	+	750	1500
5. ОЛИМП – ДИОН – ВЕРГИНА – 3 Объекта	+	700	1200
6. ПЕЛЛА – музей в Пелле + винный завод Naoussa + Агиос Николас	+	700	1200
7. САЛОНИКИ – экскурсия и свободное время (+50€ за посещение археологического музея с гидом)	+	450	800
Экскурсии без гида:			
1. АРИДЕЯ – термальные источники.	-	500	950
2. ДАЙВИНГ – погружение в бухте Хруссо.	-	65	
Аренда транспорта с водителем:			
1. На 6 часов: Magic Park, Noesis, Аквапарк, Суроти св.Поисий, по Кассандре или Ситонии, агроферма Платонорема. и др.	-	350	700
2. На 8 часов: Салоники, Magic Park, Аквапарк, Суроти (св.Поисий), по Кассандре или Ситонии, агроферма Платонорема и др.	-	400	800
3. На 24 часа: Салоники, Magic Park, Аквапарк, Суроти (св.Поисий), по Кассандре или Ситонии, агроферма Платонорема и др.	-	600	1200
4. Аренда автобуса MERCEDES-BENZ TRAVEGO (48 пос/мест) от 1800€/сутки			

Входные билеты в музеи и археологические зоны, питание НЕ включены в стоимость экскурсий
*каждый доп. час + 50€, сопровождающий + 70€, гид+ 150€, V-Class + 100€.

Паломнические Поездки:			
1. По святым местам ВЕРИИ	+	650	1000
2. По святыням епархии ЛАНГАДА	+	550	950
3. САЛОНИКИ по святым местам	+	500	900
4. Святыни Олимпа и ПОЯС БОГОРОДИЦЫ	+	800	1300
Паломничество с посещением Святого АФОНА:			
Группа 4 человека*		Стоимость на каждого 350 (Кассандра и Ситония)330 Урануполи)	
Группа 6 человек*		Стоимость на каждого 300 (Кассандра и Ситония)280 (Урануполи)	

*на месте дополнительно оплачивается Диамонитирион – 25€.

VIP-сервис в аэропорту “Македония” (Салоники):	
VIP-Service (под рейсы Mouzenidis Travel) на отлёте: 100€-с 12 лет; 50€-от 6 до 11.99 лет; бесплатно – до 5,99 лет	
VIP – Service (под рейсы Mouzenidis Travel) на прилёте: 80€-с 12лет; 40€-от 6 до 11.99лет; бесплатно – до 5,99 лет	
VIP – fast track (под другие рейсы) на отлёте: 80€-с 12лет; 40€-от 6 до 11.99лет; бесплатно до 5,99 лет	
VIP – fast track (под другие рейсы) на прилёте: 60€-с 12лет; 30€-от 6 до 11.99лет; бесплатно – до 5,99 лет	

Правила заказа и оплаты экскурсий

Внимание! Групповые экскурсии проводятся при наборе группы не менее 20 человек

VIP экскурсии проводятся при наборе группы не менее 10 человек

- заказ экскурсий производится у представителей компании при отеле;
- время и место сбора указаны на билете, выданном вам при оплате экскурсии;
- при отправлении на экскурсию следует находиться в указанном месте за 10 минут до назначенного времени; в случае опоздания компания удерживает 100% стоимости;
- в экстренных случаях вы можете позвонить в Диспетчерскую службу нашей компании по телефону +30 6980011757 (работает круглосуточно);
- все наши автобусы оборудованы GPS датчиками, которые позволяют отслеживать и фиксировать их маршруты и время движения;
- посещение паломнических поездок предусматривает определенную форму одежды: для мужчин длинные брюки и закрытые плечи; для женщин – юбка ниже колена, закрытая линия декольте и плеч (голову покрывать не обязательно);
- в стоимость экскурсий входят услуги русскоязычного гида или сопровождающего;
- в стоимость экскурсий НЕ входит стоимость входных билетов в археологические зоны и музеи;
- в стоимость экскурсий НЕ входит питание;
- компания имеет право перенести дату проведения экскурсии либо отменить ее (с возвратом 100% стоимости);
- на ряд групповых экскурсий действуют система скидок: дети до 5,99 лет – бесплатно, дети от 6 лет до 11,99 – скидка 50% (более подробную информацию можно получить у представителей компании в отеле);
- при отказе от экскурсии за 24 часа и более возвращается 100% стоимости (За исключением авиа экскурсий, паломничества на Афон. Более точную информацию можно получить у представителя компании в отеле);
- при отказе от экскурсии за 12-24 часа возвращается 50% стоимости (за исключением авиа экскурсий, паломничества на Афон);
- при отказе от экскурсии менее чем за 12 часов компания удерживает 100% стоимости;
- 100% стоимости возвращается клиенту в случае болезни, при предоставлении справки от врача, либо при отмене экскурсии (на Авиа, Паломничество на Афон, двухдневные и индивидуальные экскурсии возврат по справке 50%);
- в салоне экскурсионного автобуса запрещено распивать спиртные напитки, курить и принимать пищу;
- порядок посещения экскурсионных объектов может быть изменен гидом по ходу экскурсии;
- при заказе экскурсий конкретные места в экскурсионном транспорте НЕ бронируются;
- Компания не несёт ответственности за задержки самолёта по вине авиакомпании или погодных условий (даже если из-за этого сократится экскурсионная часть);
- Компания не несет ответственности за утерю документов, денег, техники и т.д.;
- Компания не несет ответственности за пропущенный ужин в отеле (в случае позднего возвращения с экскурсии);
- Компания не несёт ответственности за плохие погодные условия в день экскурсии;
- Компания не несёт ответственности, если в момент пребывания наших гостей на экскурсиях испортится погода;
- Компания не несёт ответственности, если корабль на круизах, по погодным условиям, не сможет сделать остановку в одном из своих пунктов назначения по программе (Круиз святой Афон - Урануполи, Круиз Трезубец Посейдона - Мармарас и т.д.);
- если на круизах, по погодным условиям корабль не сможет выйти в море или по погодным условиям отменится экскурсия, до выезда туристов из отеля - Компания обязуется перенести дату экскурсии на последующие даты, либо заменить экскурсию на равноценную по стоимости или дешевле (если выбранная туристами экскурсия дороже, то с доплатой);
- Компания не несёт ответственности за опоздания наших гостей на трансфер в аэропорт в день вылета, в случаях, когда они записались на экскурсию на эту дату, и по непредвиденным обстоятельствам экскурсия задержалась. Время окончания экскурсий и отправления от промежуточных точек посещения указано приблизительно и возможны небольшие изменения по ходу экскурсии.

Более полную информацию и возможные изменения в правилах оплаты Вы можете уточнить у представителей компании.

Будем рады вашим отзывам об экскурсиях на сайте Музенидис Тревел www.mouzenidis-travel.ru